

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Diplomová práce

HODNOTY, POSTOJE A VOLNÝ ČAS NERASISTICKÝCH SKINHEADS

Vedoucí práce: PhDr. Roman Míčka Th.D., Ph.D.
Autor práce: Bc. Lucie Kokešová
Studijní obor: Vychovatelství - Pedagogika volného času
Ročník: 2.

2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 31. 3. 2017

.....

Bc. Lucie Kokešová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu PhDr. Romanu Míčkovi, Th.D., Ph.D za odborné vedení této práce, cenné rady, laskavý přístup a věnovaný čas. Dále bych chtěla poděkovat paní Univ.-Prof. Dr. theol. Ilse Kögler za vstřícné rady nejen ohledně zahraniční literatury. Slečně Mgr. Andree Šestákové za trpělivost a ochotu při rozsáhlých dotazech týkajících se především výzkumu. Panu Thomasovi ze Saské centrály pro politické školení a panu Nilsovi Brabandtovi za poskytnutí odborné literatury a konzultací. Největší dík ale patří mé rodině a přátelům, kteří mě celou dobu skvěle podporovali. Za to jsem jim z celého srdce nesmírně vděčná.

Obsah

ÚVOD.....	5
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1.1 Kultura, kontrakultura, subkultura.....	7
1.2 Politické doktríny a ideologie.....	8
1.3 Subkultura skinheads.....	14
1.3.1 Historie hnutí skinheads.....	14
1.3.2 Odnože skinheads.....	18
1.3.3 Subkultury, které mají ke skinheads blízko.....	22
1.4 Hodnoty a hodnotové orientace.....	25
1.5 Volný čas.....	27
2 VÝZKUMNÁ ČÁST.....	31
2.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky.....	31
2.2 Metodika.....	31
2.3 Analýza a zpracování dat.....	33
2.4 Výzkumný soubor.....	33
2.5 Etika výzkumu.....	34
2.6 Výsledky výzkumu.....	34
2.6.1 Krátké kazuistiky komunikačních partnerů.....	35
2.6.2 Vyhodnocení okruhů rozhovoru.....	36
2.7 Komparace výsledků výzkumu s dostupnou literaturou.....	57
ZÁVĚR.....	66
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	67

ÚVOD

Subkultury mládeže jsou bezpochyby součástí naší různorodé společnosti. Mládež má potřebu se zařazovat do skupin, ve kterých cítí, že je přijímána, respektována, kde parta lidí říká, „ty k nám patříš“. Díky tomu se jednotliví členové cítí mezi svými přáteli pochopení a v bezpečí, často více než ve vlastní rodině. A to především proto, že tuto partu něco důležitého spojuje. Je to něco, co málokterý člověk, který není součástí, chápe. Pro každou subkulturu jsou také typické různorodé znaky, podle kterých se od sebe subkultury vzájemně odlišují. Některé části jsou ale společné a díky tomu se subkultury často propojují. Metal & Punks, Metal & Nacisté, Punk & Skinheads, Punk & Anarchisté. Všechny tyto subkultury a lidé různých politických i nepolitických názorů se často sejdou i na jednom koncertě. V tu chvíli je to, co je pomyslně spojuje právě hudba, tedy rytmus, melodie a text. Možná i to je jedním z důvodů, proč veřejnost často mísí všechny subkultury, nebo jejich části, jen do jedné jediné skupiny. U některých jdou rozdíly rozlišit hůř, u některých lépe, a to jen proto, že jejich image bývá téměř identická. Letecká bunda zvaná Bomber, vysoké boty a vyholená hlava jsou nejtypičtější znaky, které můžeme najít u skinheads, ať už rasistů nebo nerasistů. Jen osoba, která se o subkultury opravdu zajímá, nebo je pro ni podstatné vidět rozdíl, ho vidí. A to nejčastěji podle drobností, které spočívají např. v nápisu oblíbené kapely, nebo v nošené módní značce.

Pro nerasistickou subkulturu skinheads jsou ale charakteristické i jiné znaky než-li pouze oděv a typická image. Jde především o jejich pohled na politiku, současné dění, ale i trávení volného času. Na první pohled se může zdát, že zejména apolitické odnože subkultury skinheads o politiku nemají valný zájem. Skutečnost však může být často jiná i přesto, že si to oni sami hned neuvědomí a některé jejich názory se mohou lehce prolínat s myšlenkami jiných subkultur, které by teoreticky a ideologicky neměly mít s nerasisty, nebo s extrémisty na obou stranách (jak levicovými, tak pravicovými) nic společného.

Cílem mé diplomové práce je přinést vhled do života nerasistických členů subkultury skinheads. Vyjasnit jejich postoje, hodnoty a cíle a poukázat na trávení jejich volného času jakožto podstatnou součást typických rysů této subkultury.

Práce je rozdělena na část teoretickou, kde jsou zahrnuty poznatky nejen ze současné literatury, ale zdroje domácích i zahraničních autorů, a na část praktickou, jejíž základ je zakotven v kvalitativním výzkumu uskutečněným polootevřenými rozhovory. V teoretické části členící se na osm kapitol jsou popsány základní definice související s pojmy subkultury, rozčlenění politických doktrín a ideologií, zaměření se na politický extremismus a radikalismus, role subkultur v rámci radikální politiky. Dále budou popsány historické počátky subkultury nejen v zahraničí, ale i u nás, i s rozčleněním jejich odnoží. Důležitou kapitolou jsou hodnoty a hodnotové orientace a neméně podstatný volný čas. V praktické části budou, samozřejmě kromě již zmíněného cíle práce, vymezeny výzkumné otázky a k nim stanovené tematické okruhy otázek, dále metodický postup a v neposlední řadě prezentování výsledků celého výzkumu. Výzkumný soubor tvoří celkem 11 komunikačních partnerů. V diskusní části jsou získané výsledky výzkumu následně srovnány s dostupnou odbornou literaturou věnující se této problematice. Na závěr práce bude následovat celkové shrnutí a doporučení pro praxi.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Kultura, kontrakultura, subkultura

Abychom si mohli vyjasnit to, jak vznikají subkultury, které jsou vzhledem k zaměření mé diplomové práce klíčové, je důležité vysvětlit si nadřazené pojmy kultury a kontrakultury. Tedy začít postupně od všeobecného vymezení, až ke konkrétnímu zacílení. Pojem kultura má svůj původ v latinském výrazu „colo“, neboli obdělávat, pěstovat a vzdělávat. „Cultura“ pak znamená vzdělávání. Ve Velkém sociologickém slovníku (Petrušek et al., 1996, str. 547) se dále uvádí, že právě kultura je jedním z nejpodstatnějších pojmů společenských věd. Je to: „specificky lidský způsob organizace, realizace a rozvoje činností“. Na to navazuje svou myšlenkou Tylor (Geist 1992, str. 182), který popisuje kulturu jako souhrnný komplex zahrnující obyčeje, zvyklosti a tradice, které se člověku dostaly jakožto členovi lidské společnosti a k tomu patřící poznání, morálku, víru, zákony a umění. Pedagogický slovník (Průcha et al., 2003, str. 108) definuje kulturu zase o něco odlišněji, a to jako soubor zejména nemateriálních poznatků, idejí, morálních hodnot a norem. Psychologický slovník (Hartl, Hartlová, 2009, str. 282) doplňuje tyto definice o poznámku, že kultura je „systém informací, které zakládají způsoby, jimiž lidé v určité skupině komunikují se svým sociálním okolím a materiálním prostředím; zahrnuje soubory principů. Pravidel, mravů a způsobů interakce uvnitř skupiny.“

Kontrakultura je pak definována jako vyhlášení osobní svobody, otevřenost všem kulturám a revolta proti veškeré byrokracii. Označuje také alternativní hnutí hippies z 60. let (Hartl, Hartlová, 2009, str. 273). O tomto pojmu se hovoří především v souvislosti s velkolepým protestním hnutím mládeže v rozvíjejících se zemích průmyslového západu, kdy mládež striktně zavrhovala kulturu svých rodičů a požadovala obrovské sociokulturní změny. Tedy takové, které by zasáhly veškeré oblasti života člověka (Chalupa, 2005).

Naše společnost se charakterizovala a stále více a více charakterizuje svou rozmanitostí. A to nejen vzhledově pomocí image, ale současně i sociálně. To dávalo a dává volnou cestu vzniku různých subkultur. Pojem subkultury mládeže začal

původně etablovat po druhé světové válce (Geist, 2004, str. 5). Subkultury se vyhraňují např. vůči většinové společnosti, které jsou ale současně součástí (Heřmanský, Novotná, 2011, str. 89). Subkulturu definuje psychologický slovník (Hartl, Hartlová, 2009, str. 574) jako kulturu, která je součástí kultury dominantní, ale je rozdílná jinými respektovanými hodnotami. T. H. Holmes (Geist, 1992, str. 474) vydefinoval subkulturu jako skupinu, „*kteřá je součástí širší kultury, ale má své odlišné normy, hodnoty a životní styl*“, což koresponduje s chápáním subkultury R. R. Bella (The Adolescent Subculture, 1961), který tvrdí, že subkultury mládeže jsou poměrně konzistentními sociokulturními systémy, které vlastně reprezentují svůj jakýsi vlastní svět. Dá se říci, že pro subkultury je charakteristické vymezovat se vůči většinové kultuře odchýlením se od převážně politických a kulturních proudů, ale i pomocí odlišného stylu odívání a celkového životního stylu (2001). Krech, Crutchfield a Ballachey (1968 in Smolik, 2006) tvrdí, že subkultura je jakousi výsečí, jež je pro určitou společnost typická.

1.2 Politické doktríny a ideologie

V některých subkulturách bývá relativně důležitým tématem politika. Je nutno poznamenat, že vztah subkultur mládeže a politické oblasti je poměrně komplikovaný a nelze jej generalizovat (Smolík, 2010, str. 103). Politická ideologie usiluje dle Davida o „*obecný a ucelený výklad člověka a společnosti, ze které by vycházel program politického jednání určité skupiny*.“ Ideologie jsou tedy elementární, obecná tvrzení (David, 2005, str. 325). Oproti tomu doktrína pramení z ideologie, nebo je přímo jejím prvkem. Dle Scrutona (Konzervativní myslitelé, 1994) je doktrínou „*jakýkoliv pokus uspořádat politické ideály i praktické politické postupy v systém, nebo je učinit vnitřně koherentními*“.

Mezi základní politické ideologie a doktríny patří liberalismus, konzervatismus a socialismus. Liberalismus vychází z latinského výrazu „*liber*“, což znamená svobodný, nebo také svobodomyšlný. Jeho základní myšlenkou je svoboda. A to svoboda náboženská, ekonomická, politická a především osobní (PeTaX, 2013).

Ludwig Mises (1927, str. 10) dále vychází z teorie, že „svoboda člověka je základní hodnotou

a od ní se odvíjí vše ostatní“. Pokračuje v myšlence a tvrdí, že „jen svobodný člověk může dělat svobodná rozhodnutí“. Hlavním cílem liberalismu je osvobodit člověka zejména od povinných ideologií a to především od těch, které obhajují nezbytnost partiální nepsobody. A stát může zasáhnout pouze tam, kde je omezena, nebo překročena svoboda jedinice. Liberalismus dle Závradského (2013) nemůže být ani levicový, ani pravicový. Zajišťuje totiž stejné právo naprosto všem. Liberalismus měl zároveň vliv i na další ideologie, a to konzervatismus, neomarxismus, feminismus a katolickou sociální nauku (David, 2005, str. 327).

Konzervatismus je hnutí vědomí a jednání, které se orientuje na obnovení tradice civilizace (Meyer, 2008). Snaží se tedy věci uchovat takové, jaké jsou. Zároveň je přesvědčen o jejich správnosti, nebo že jsou lepší než jakákoliv jiná, nová alternativa (David, 2005, str. 331). Hlavním problémem konzervatismu je nalezení způsobu, jak onu tradici civilizace obnovit a jak ji zasadit do nové situace, do momentálního období. Pak totiž musí být konzervatismus flexibilní, musí být reakční a současně orientovaný na přítomnost (Meyer, 2008).

Další ideologií, které se chci věnovat, je socialismus. Příznivci této ideologie usilují o takovou změnu společnosti, která je založená na zásadách sociální spravedlnosti, reálných svobod a rovnosti příležitostí. Tato koncepce je tedy typická ideálem bratrství a spravedlnosti. Změna vedoucí k socialismu musí být slučitelná s demokratickými hodnotami, čímž se liší od komunismu (David, 2005, str. 338). Opravdového socialismu je ale dosaženo až tehdy, pokud je zavedena úplná rovnost ve společnosti bez tříd (Literálně-filosofická encyklopedie, [b.r.]).

Samostatně jsem oddělila ty ideologie, které jsou často prezentované jako extrémní, nebo také radikální. Stěžejními body jsou v této souvislosti xenofobie, rasismus, nacionalismus, fašismus a nacismus. V protipólu politického spektra pak anarchismus a komunismus.

Pokud máme vysvětlit pojem radikalismus, musíme začít od samotného počátku významu toho slova. Slovo radikální pochází z latinského slova „radix“, označující kořen. „Radikalismus je tedy takové jednání či řešení, které „jde ke kořenu.““ (Charvát, 2007, str. 10). Psychologický slovník označuje pojem radikalismus jako

„vyhraněný postoj spojený s prosazováním krajních řešení a okamžitých, zásadních změn, zejména sociopolitických.“ (Hartl, Hartlová, 2009, str. 494). Podle Bicana znamená být radikálním, trvat na něčem zásadním a důležitém a nebýt konformní (Bican, 2014).

K pojmu extremismus se pojí tradičně velké množství různých definicí. Vysvětlení tohoto pojmu je tak nejednoznačné. Ministerstvo vnitra se přiklání k definici extremismu, jakožto k ideologickému postoji, který vybočuje ze zákonných, ústavních norem. Tyto postoje mají prvky netolerance a současně útočí na základní demokratické ústavní principy (Policie ČR, 2015). Charvát (2007, str. 9) definuje extrémismus jako tzv. střechový pojem pro veškeré ideologie vystupující v opozici proti stávajícímu režimu. Extrémismus označuje také takovou pozici na pomyslné politické stupnici, která se nejvíce vzdaluje od politického středu (Charvát, 2007, str. 9). To je v korelaci s definicí ministerstva vnitra, která doplňuje, že se tyto extremistické postoje pokoušejí nahradit stávající demokratický systém systémem jiným, a to autoritářským či totalitním režimem, anarchií nebo diktaturou (MVČR, 2010). Konkrétně v České republice jsou typické dva extrémistické směry. A to pravicově orientovaný extrémismus a levicově orientovaný extrémismus. Pravice je v tomto smyslu reprezentována neonacistickými, fašistickými a nacionalistickými skupinami. Levici prezentují anarcho-autonomní skupiny, neobolševické a nacionalistické skupiny nebo organizace (Chmelík, 2001, str. 20).

Jako velice důležitý pojem, který v mé diplomové práci nemohu opomenout, je pojem xenofobie. Může být definován, jako zejména nedůvěra nebo odpor, který může přerůst až v nepřátelství ke všemu cizímu. Pokud půjdeme ještě více do hloubky, mohou být tyto pocity a postoje nastavené proti prakticky všemu, co vzniklo mimo vlastní zemi, národ, sociální skupinu (Hjerm, 1998, str. 335-347). Podle Burjanka (2001, str. 75) a Dieckamanna, Wulfa a Wimmera (1996, str. 13) je xenofobie naprosto přirozená, avšak do problémů se dostáváme, pokud se překlene do tzv. xenogrese. Pod touto koncepcí si můžeme představit to, že pokud pohled na „cizí“ dostává výrazně negativní hodnocení, a to v postavení „my proti nim“, oproti přirozené poloze xenofobie „my a oni“, jedná se právě o tento již zmiňovaný pojem. Druhou podmínkou pro xenogresi je zevšeobecnění celé skupiny (např. uprchlíci), čímž je pak ona konkrétní skupina označována stejnými vlastnostmi, což může vést ke kolektivním vinám

a trestům. Posledním dílem naplňujícím tuto definici je tzv. ideologizace (Burjanek, 2001, str. 76), kterou definují Škoda a Fischer (2014, str. 198) jako „*přijetí jiného systému hodnot a ztotožnění se s normami a pravidly subkultury. Tato identifikace znamená pro jedince podporu, a proto nemá-li zvlášť silné vnitřní přesvědčení nebo zázemí, přijímá ji.*“ Tento fakt může být značně nebezpečný.

Pojem xenofobie je totiž u mnoha nerasistických členů subkultury skinheads spojen právě s xenoagresí a extrémismem a někteří našlapují po hodně měkké půdě. To se týká zejména vyjadřování k současné uprchlické krizi. Faktem zůstává, že Evropa byla a stále je výsadním uprchlíky přijímajícím, regionem (Transatlantic Trends Immigration, 2008). V téměř každé Evropské demokracii se vyskytují politické strany nosící xenofobní až rasistické myšlenky, mnoho evropských zemí má dokonce okrajová hnutí vyjadřující extrémnější xenofobní postoje, někdy dokonce i ospravedlňující násilí (Economist, 2011). Wallac, kterého cituje Burjanek (2001, str. 75) uvádí, že mezi hlavní východisko xenofobie patří zejména migrace a s ní spojená problematika. Podle Danielové (2002, str. 16) je ale podstatné být zodpovědný za svoje postoje a názory a je důležité dávat pozor na negativní vyústění vztahů mezi různorodými etnickými skupinami lidí, které žijí na společném místě, i přesto, že je xenofobie člověku přirozená. Burjanek (2001, str. 75) uvádí důležitý fakt, k rasismu je od xenofobie jen krůček. Frištenská (1999, str. 13) vnímá xenofobii dokonce jakožto jakýsi emoční stav, ze kterého rasismus vychází.

Rasismus je politickou ideologií, která se pokouší legitimizovat společenské nerovnosti, a to na základě biologických – rasových rozdílů mezi lidmi, jejichž východiskem je utlačování jedné rasy, rasou druhou. Vyvrcholením je odstranění osob odlišné rasy. Lidé se poté rozdělují na vyšší a pak na tu nižší, záměrně diskriminovanou, utiskovanou a znevýhodňovanou část obyvatel. Tragičnost rasismu spočívá v tom, že člověk může sice změnit svou náboženskou víru, národní příslušnost, odstín vlasů, ale nedokáže změnit většinu svých trvalých fyziologických znaků (barvu pleti, očí, rysy tváře). Tím pádem je automaticky diskriminován v různých formách, např. právních, politických, ekonomických, společenských nebo kulturních (David, 2005, str. 349). Charvát upozorňuje na to, že je třeba být obezřetný při zaměňování rasismu s pojmy xenofobie nebo etnocentrismus (Charvát, 2007, str. 51).

Nacionalismus je často spojován s rasismem i xenofobií. Podle mého názoru je ale jakousi před-fází rasismu, tedy i nacismu. S tím souhlasí i Charvát (2007, str. 70) a tvrdí, že nacismus a fašismus mají kořeny právě v nacionalismu. Je to politické hnutí, které je v podstatě založeno na zdůrazňování a vyzdvihování společných materiálních a kulturních zájmů příslušníků jednoho národa a které se pokouší o dosažení samostatnosti. David (Politologie, 2005, str. 356) cituje Encyklopedický slovník a uvádí, že nacionalismus vychází z mínění, že vlastní národ je výjimečný, což často vede k nedůvěře a nepřátelství vůči národům ostatním. Nacionalismus je základnou majoritních směrů krajní pravice, avšak významně ovlivnil i krajní levici. Do politické praxe přináší prvky, které jsou snadno zneužitelné, ačkoliv v pravém slova smyslu nemusí být ani radikální a ani extrémní. Moderní nacionalismus má několik znaků, které mohou v mnohých případech sloužit jako záminka k agresi. Patří mezi ně představa, že celé lidstvo je přirozeně rozčleněno do jednotlivých národů. Tyto národy mají určitou povahu, která je jim vlastní, a že tato povaha je dána skrz jazyk, kulturu a území. Cílem nacionalismu je tedy docílit takové situace, kdy se hranice území sjednotí s hranicí etnickou, kulturní a jazykovou (Charvát, 2007, str. 32).

Jak jsem již zmínila v předchozím odstavci, často se stává, že je nacionalismus často zaměňován za nacismus. Podle mého názoru k němu má ale hodně blízko. Například v Německu je nacionalismus zakázaný především vzhledem k historii. Jak uvádí mnoho autorů, vymezit definici fašismu je obtížné. Výchozím bodem však zůstává nacionalismus nebo také rasismus a naprosté nerespektování rozdílných názorů. Cílem fašismu a jeho organizací je totalitní diktatura a silný stát (aktualne.cz wiki, 2013). S touto definicí ale nesouhlasí Ziegler, který odkazuje na jiné odborníky a tvrdí, že „na rozdíl od německého nacismu nebyl italský fašismus rasistický.“ (Ziegler, 2015). Naopak srovnává fašismu více s komunismem a nalézá mnoho společných bodů. Oproti tomu Charvát popisuje, že „politické síly fašismu a nacismu měly boj proti komunismu, jako stěžejní bod svého programu“ (Charvát, 2007, str. 65).

Nacismus vznikl pod vlivem fašismu, v konečném dopadu se od něj ale v mnoha záležitostech lišil (Charvát, 2007, str. 67). Nacismus je typický tím, že nadřazuje z hlediska biologického i kulturního německý národ nad ostatními národy. Dělí lidské rasy na vyspělé a degenerované. Nacismus vidí svého největšího nepřítele v demokracii a komunismu. Domnívá se, že Židé jsou zkázou všeho lidstva (Památník Terezín,

2016). Lze tedy stručně říci, že jde o antikomunistickou, antidemokratickou, antiliberální, nacionální, rasistickou a antisemitskou agresivní zahraniční politiku v kombinaci s vůdcovským principem, vírou ve zlepšení a pokrok skrze agresi a z přesvědčení o nutnosti rasové nadřazenosti a zničení ras podřadných (Charvát, 2007, str. 68).

Charvát (2007, str. 70) dále srovnává tyto dva směry, tedy nacismus a fašismus a tvrdí, že oba upřednostňují vládu tzv. „pevné ruky“ před demokracií, oba mají základ v nacionalismu a oba dva jsou rasistické. U nacismu je přednější rasová otázka a je převážně založen na mýtech a fašismus je více nacionalistický a stojí více na zbožštění státu.

Anarchismus je jakýmsi protipólem k pravicově extrémistickému pohledu, a právě proto je zde uveden, jako součást celého extrémistického celku. I někteří skinheads se považují za anarchisty, neboť i to bývá cesta k umírněnějším skinheads. Anarchistické nebo také anarchizující myšlenky vycházejí z předpokladu, že člověk je ve svém jádru více dobrý než špatný a současně spíše rozumný než nerozumný. Z tohoto důvodu dovede řídit sám sebe a tím pádem nepotřebuje jakoukoliv instituci, kterou je například stát a jeho donucovací aparáty (Charvát, 2007, str. 112). Anarchismus se snaží o zrušení státu a právního řádu, a to z toho důvodu, že právě existence státu překáží v cestě k dosažení absolutní svobody (David, 2005, str. 345), ale jen s takovým cílem, aby byl vytvořen spontánnější a přirozenější řád (Pavel, 2000). Anarchisté kritizují kapitalismus, jelikož u něj není jisté spravedlivé rozdělování materiálního bohatství (David, 2005, str. 359). Anarchisté také věří, že revoluce by měla přijít od lidí, a že organizace společnosti být může, ale musí opět vycházet ze svobodného rozhodnutí lidí (Charvát, 2007, str. 112). Podle Pottera a Heatha (2012, str. 77) není anarchie až tak utopickou myšlenkou. Autoři se ptají po potřebě donucovacích prostředků a napadá je pouze jeden případ a to takový, kdy chceme zabránit jedincům, aby působili škodu druhým.

Dalším z prvků, který se vyskytuje v subkultuře skinheads je i komunismus, a to zejména v odnoži R.A.S.H. I sdružení Antifa je často považována za komunistickou, a to i přesto, že oni sami sebe takto neoznačují, pouze je jim myšlenka komunismu sympatická. A co přesně tento výraz znamená a proč je pro spoustu lidí tak atraktivní?

Komunismus je totiž utopickou teorií, což znamená v praxi neuskutečnitelnou. Tato společenská vize je založena na myšlence, že všichni jsou si rovni a všichni vlastní všechno, což je na první pohled velice lákavé. Tato ideologie odmítá třídní rozdíly, postupně byla ustavena jako prvek ideologie humanismu (David, 2005, str. 342). Podle svých zastánců je komunismus forma socialismu ve vyšší a vyspělejší formě (Ball a Dagger, 2008). Stejně jako fašismus a nacismus se řadí mezi totalitní ideologie.

1.3 Subkultura skinheads

Pro moji diplomovou práci je stěžejním tématem subkultura skinheads. I přesto, že se šíření informací ohledně subkultury skinheads v posledních dvaceti letech výrazně zlepšuje, stále panují ohledně původu této subkultury mýty, které nejsou pravdivé. Nejrozšířenějším z nich je, že každý skinhead je bezesporu neonacista, neofašista či rasista (Vladimir 518, 2011, str. 117). S tím souhlasí i Lauenburg (2009, str. 95), který tvrdí, že skinheadská mládež je v médiích často paušálně přirovnávána k pravicovým extrémistickým násilníkům. A to pravděpodobně nejen proto, že dominantní subkulturou uvnitř pravicově extrémistické scény je subkultura skinheads (Stöss, 2007, str. 167).

1.3.1 Historie hnutí skinheads

Subkultura skinheads má opravdu barvitou historii. Vývoj tohoto hnutí měl zajímavý průběh, a pokud některé současné pravicové odnože srovnáme právě s kořeny subkultury skinheads, jsou jednoznačně výrazně paradoxní.

Hassan (2011) uvádí, že jednu z prvních odnoží hnutí skinheads založili tzv. Teddy boys, muži odívaní do úzkých kalhot, dlouhých kabátů, kostkovaných sak, košilí bez vzoru (Smolík, 2010, str. 127) a poslouchající rock'n'roll, samozřejmě s typickými uhlazenými vlasy (Hassan, 2011) nejčastěji na „patku“ (Smolík, 2010, str. 128), a to v padesátých letech minulého století (Hassan, 2011). Cross (1998, in Smolík, 2010, str. 128), uvádí, že tato subkultura byla také typická pouličními bitkami

a akcentovali kult mužnosti. Někteří členové Teddy boys měli dokonce zakázaný přístup do několika barů, restaurací, kin a klubů. Vzorem pro ně byl např. zpěvák Elvis, nebo také James Dean (Smolík, 2010, str. 128). Dalšími předchůdci subkultury skinheads byli černoši v druhé polovině šedesátých let, a to konkrétně přistěhovalci z Jamajky, kteří si říkali Rudeboys (drzí hoši), a pro které bylo typické odívání ve stylu gangsterů a poslech jamajského Reggae. Web Antifa.cz (Anon, 2006) přidává dalšího původce této subkultury, která se objevila přibližně ve stejnou dobu jako Rudeboys.

Byli jimi Mods. Mods byli mladí bílí hoši žijící ve střední třídě, kteří se stavěli v protikladu proti subkultuře Rockers. Ta byla typická muži s dlouhými vlasy, šátky, koženými bundami a ježděním na motocyklech. Pro Mods byly v protikladu typické krátké sestřihy, sako, kravata (antifa.cz, Anon, 2006), tedy dobré oblékání a k tomu byl typický poslech soulové hudby (Bastl, 2001). V protikladu motocyklů u Rockers byl u Mods charakteristickým vozidlem skútr (antifa.cz, Anon, 2006). Web antifa.cz (Anon, 2006) dále uvádí, že se samotní Mods se považovali za tzv. páteř národa s vidinou zlaté budoucnosti. Z toho důvodu hodně pečovali o svůj zevnějšek a dávali si záležet na výběru módních doplňků. Jelikož se ale Mods postupně dostávali do stínu slavnějších Hippies, přejmenovali se na Hard Mods (antifa.cz, Anon, 2011). Hippies byli pro Hard Mods rozmazlené děti ze střední třídy (Smolík, 2010) Postupem času se tedy i Mods proměňovali a přebírali v oblékání některé dělnické rysy (Bastl, 2001), vlasy se zkracovaly a místo saka začali nosit košile (antifa.cz, Anon, 2011).

Později se s bílými Hard Mods spojili již zmiňovaní jamajští Rudeboys a začali si říkat Boot boys, podle těžkých dělnických bot, typicky značky Dr. Martens (Bastl, 2001). Toto naprosto originální a v té době nevídané hnutí bylo typické hudbou a kulturou tančiren, fotbalovým fanouškovstvím a násilím. Základem byla samozřejmě příslušnost k dělnické třídě (working class), na kterou se novodobí členové subkultury skinheads odkazují dodnes (Charvát, 2007, str. 124). Boot boys se setkávali v tančírnách. Podle Hebidge (1979 in Smolík, 2010, str. 134) byl tento mix znát i v hudbě. Kombinací Reggae a britského pub-rocku tak vzniklo později Ska (antifa.cz, Anon, 2011), ale třeba také Bluebeat (Smolík, 2010, str. 130). Ikonou hudebního stylu Ska se stal Laurel Aitken, který je v současnosti považován za jakéhosi neoficiálního kmotra skinheads, subkultury, která vznikala mezi lety 1967-1969. Tradičními zájmy těchto skinheads byli fotbal, pivo a box. Typickými značkami pak byl Fred Perry,

Lonsdale a Ben Sherman. (antifa.cz, Anon, 2011). Označení subkultury pod názvem Skinheads mělo na svědomí nejen postupné krácení vlasů (Hassan, 2011), které bylo částečně i pouhou záležitostí módy (Bastl, 2011). Mezi další pojmenování, které předcházeli označením „skinheads“ patřila např. „noheads“ – ne-hlavy, „cropheads“ – osekane hlavy, „boiled eggs“ – vařená vejce, nebo také „spy kids“ – špionážní děti (Smolík, 2011, str. 132). Důležitým faktem je, že se hnutí od počátku ostře vyhraňovalo a pohrdalo měšťáctvím, dětmi z bohatých rodin (Hassan, 2011) a nechávali si silný odstup od Hippies, kvůli drogám, které tolik nenáviděli (antifa.cz, Anon, 2011).

Koncem šedesátých let (antifa.cz, Anon, 2011) a během sedmdesátých let hnutí Skinheads postupně sláblo (Bastl, 2001) a v subkultuře začaly objevovat první známky násilí. Skinheads začali napadat specifické skupiny lidí, často studenty a homosexuály. Jelikož ale v té době přicházeli do Anglie bývalí poddaní anglické koruny z kolonií jako levná pracovní síla, cítili se mladí skinheadi přílivem přistěhovalců ohroženi. Nejrozšířenější skupinou imigrantů byli Pákistánci (antifa.cz, Anon, 2011). Mezi skinheads se tak začaly objevovat prvky nacionalismu a specifického rasismu, konkrétně vůči již zmiňovaným Pákistáncům (Charvát, 2007, str. 124), a to v podobě jejich mlácení. Tato „zábava“ měla dokonce svůj vlastní název, a to „Paki-Bushing“, neboli mlácení Pákistánců. (Hassan, 2011) Jelikož se ale útoků zúčastňovali stejnou částí jak bílí, tak černí skinheadi, nedá se mluvit o klasickém rasismu (antifa.cz, Anon, 2011). Bastl (2001) uvádí, že argument, že přistěhovalci berou „místním“ práci, je známým a používaným i v dnešní době. Jako další odnož uvádí Hassan (2011) metrosexuální Suedeheads, a fotbalové fanoušci a posluchači černé hudby Smoothies.

Skinheads byli na vrcholu koncem šedesátých let, poté zájem o ně ve společnosti upadal. Vzestup se pak konal až v polovině sedmdesátých let a to společně se subkulturou punk. Často ale uvnitř společné subkultury vznikaly problémy, zvláště z toho důvodu, že pro mnoho skinheadů byli punkeři pouze novodobí hippies. Bylo tomu tak především kvůli otevřenému vztahu k drogám, asociální image a levo-politickému zaměření (Charvát, 2007, str. 125). Na konci sedmdesátých let se poprvé skinheadské hnutí rozdělilo čitelněji (Bastl, 2001). Část ze skinheads se tedy začalo angažovat v tzv. street punku, který měl své typické zástupce v kapelách Sham 69 nebo Cockney Reject. Přímo Cockney Reject se zasloužili svým singlem „Oi! Oi! Oi!“ o pojmenování naprosto nového hudebního styl, zvaného Oi! (antifa.cz, Anon, 2011).

Díky již zmiňovaným třením mezi skinheads, punkovou a hippies subkulturou docházelo následně od konce sedmdesátých let do přibližně první poloviny osmdesátých let k výraznému rozštěpení hnutí skinheads (Charvát, 2007, str. 125). Následně se pod silným vlivem britské nacionalistické strany British National Front tato organizace rozhodla využít možnosti přejmout skinheads pro faktickou politickou činnost na základu krajní pravice (Bastl, 2001). A hnutí se rozdělilo na tři hlavní skupiny: antirasistické, rasistické a nerasistické, tedy tradiční apolitické. V tu chvíli proti sobě stály tři naprosto protikladné skupiny skinheads s tou neutrální mezi nimi. Nejproslulejší se postupem času stala právě rasistická větev subkultury skinheads. Právě z toho důvodů je často ekvivalentem „skinheada“ fašista, nebo rasista (Charvát, 2007, str. 125). V současnosti již ani často nelze jistě identifikovat a rozlišit člena nerasistické subkultury skinheads od té rasistické, ani vůbec skinheada od člověka, který se v subkultuře pohybuje (Stöss, 2007, str. 168).

Pokud se zaměříme vyloženě na skinheadskou scénu u nás, v tehdejší Československu, můžeme napočítat pouze několik desítek skinheadů. Jednalo se zejména o mládež, které připadal krátký účes z dob vojenské služby praktický. Jako doplněk nechyběly kanady, letecká bunda a společná nenávisť ke komunismu, který byl tehdy tou nejhlavnější myšlenkou tehdejších skinheads. Právě negativní postoj ke komunistickému režimu spojil i subkultury, které k sobě měly běžně celkem daleko, co se ideologie týče. Vzhledem k malému množství informací v literatuře a informovanosti ohledně subkultury, která se zaměřovala spíše na rasismus a násilí, se mládež automaticky vyprofilovala spíše do pravicového proudu. Typickou kapelou, která v tehdejší Československu vznikla, byla kapela Orlík, která je v současnosti kultovní. Na začátku devadesátých let se kapela stala úspěšnou a tím pádem měla na mládež značný vliv, čímž ještě více utvrdila pohled na skinheads, jako na rasisty a vyprofilovala se tedy i politicky. Dá se říci, že si založily jakousi vlastní ideologii, která se sice stavěla proti fašismu, ale základ tvořil nacionalismus. Říkali si Kališníci a zpěvák kapely Orlík, Daniel Landa tam působil jako zpěvák. Po čase se Daniel Landa výroků ohledně rasismu zřekl. Informace se republikou začali šířit velice rychle a subkultura si vyjasňovala, kdo patří do jaké odnože.

1.3.2 Odnože skinheads

Levicově orientovaní skinheads jsou často přívrženci socialismu a to i ve formách komunismu, který je pro ně ideální, ale neuskutečnitelnou myšlenkou. Do subkultury skinheads patří ale i pravicově zaměřeni skinheads, kteří sami o sobě tvrdí, že jsou konzervativci. Otázkou však zůstává, zda si nepolitictí skinheads liberalismus jako svůj vlastní připouští, a to i přesto, že je sám o sobě politicky neutrální. Vzhledem k faktu, že se jednotlivé odnože v subkultuře skinheads diametrálně odlišují, považují za nutné rozdělit a vydefinovat subkulturu skinheads podle tří hlavních směrů, dle kterých lze subkulturu skinheads myšlenkově rozlišit. Podle Charváta (2007, str. 125) jsou tyto proudy: rasistické (do kterého lze zařadit neonacisty a neofašisty), dále antirasistické (zde zařazujeme SHARP a RASH) a poslední nerasisté, tradiční skinheads a apolitictí skinheads.

Dle Charváta (2007, str. 125) můžeme rasistický proud skinheads rozdělit na neofašismus a neonacismus. Neofašisté pokračují v původní fašistické tradici, hlásí se především k nacionalismu a podstatným bodem je pro ně „boj proti barevným a přistěhovalcům“. Oproti tomu neonacisté udržují hitlerovskou tradici, považují se za příslušníky árijské rasy a pohrdají nacionalismem, který proti sobě poštvává bílé národy a tím pádem je i rozděluje. Podle neonacistů je podstatným rysem barva kůže, nejpodstatnějším pak boj proti Židům. (Charvát, 2007, str. 125). Podle Bastla (2001) bylo popudem k rozmachu rasistického směru skinheads aktivita frontmana skupiny Skrewdriver, Iana Stuarta Donaldsona, která byla založena v roce 1977 (Hassan, 2011). V tom samém roce se Donaldson spolupodílel na založení mezinárodní organizace Blood and Honour, která všude ve světě působí dodnes (Bastl, 2001). V roce 1982 se ale kapela Skrewdriver rozpadla. Po obnovení této hudební skupiny v roce 1982 byli Skrewdriver již absolutně pravicově vyhranění především v souvislosti se vstupem Donaldsona do britského Ku-Klux-Klanu a podporováním britské neofašistické politické strany National Party. V tom samém roce založil Donaldson i vlastní hudební vydavatelství White Noise Club, které se orientovalo na rasistické skinheads (antifa.cz, Anon, 2006). Tím byly v podstatě položeny, společně s neonacistickými hudebními skupinami v čele se Skrewdriver (Hassan, 2011), základy krajně pravicového, rychle se

rozzrůstajícího, proudu skinheads (Bastl, 2001) a zároveň se začalo hovořit o tzv. White power music (Hassan, 2011). Web antifa.cz (Anon, 2006) se navíc zmiňuje o vzniku ultrapravicové platformě skinheads, o tzv. RAC, neboli Rock Against Communism, v překladu Rock proti komunismu. Podle Hassana (2011) společně s touto krajně pravicovou vlnou začala stoupat kriminalita a zvyšoval se počet násilných útoků na osoby s tmavou barvou pleti. I přes radikální změny týkající se názorů, které v subkultuře proběhly, si skinheads zachovali typické vnější znaky, typickou image, která byla současně i vysoce účelová. Holá hlava zabraňuje, aby byl člověk při bitce chycen za vlasy. Z oděvu je pak typická americká letecká bunda, tzv. bomber, džíny, nejčastěji značky Levis a vysoké boty značky Dr. Martens (Chmelík, 2001, str. 20). Stöss (2007, str. 168) oproti tomu tvrdí, že tyto typické znaky již pominuly. Co se týče českých neonacistů a neofašistů, vyskytují se u nás téměř všechny ideologické směry. Čeští fašisté se nechávají inspirovat většinou Mussolinim a generálem Gajdou. Jednou z nejvýraznějších odnoží, která ale není oficiální, jsou Bohemia Hammer Skins (zkratka BHS). Toto uskupení má přibližně 500-800 členů ve věku cca 20-25 let. Jejich ideologie si bere za vzor antisemitismus, rasismus, nacionální socialismus a neonacismus. Své postoje šíří pomocí nášivek, tiskovin, internetových sítí a koncertů. Z tohoto hnutí se postupem času vyprofilovala organizace Blood and Honour Division Bohemia, které nejvýrazněji reprezentovala českou neonacistickou scénu. Jako jednu z posledních organizací, která se proslavila, zmíním již jen Národní odpor (Chmelík, 2001, str. 22). Kontroverzní byla i politická strana DSSS, neboli Dělnická strana sociální spravedlnosti. Avšak i obě tyto organizace jsou již téměř zaniklé. Podle Mareše (2014) se čeští neonacisté vyskytují i v militaria scéně, tedy např. v klubech vojenské historie. Skupina českých neonacistů se v roce 2011 zapojila do vlny tanců ve stylu Hardbass (BIS, 2011). Někteří členové neonacistické scény se i aktivně zapojují do úpolových sportů (např. zápasy řecko-římské, judo, zápasy ve volném stylu) a bojových sportů (např. box, kickbox, smíšená bojová umění) v České republice (Mareš, 2014). Sportovní scéna bývá v posledních letech často podporována sponzorskými dary od typické neonacistické značky Thor Steinar.

Jelikož akce vyvolává reakci, bylo reakcí na otevřený rasismus v subkultuře skinheads založení hnutí, které naopak rasismus odmítalo (Charvát, 2007, str. 127). V polovině osmdesátých let vznikly po sobě další dva proudy skinheadské subkultury.

Byli jimi Redskins a S.H.A.R.P.. V devadesátých letech pak následovali ještě R.A.S.H. a A.R.A (Bastl, 2001). Redskins byli levicově orientovaní marxističtí skinheads, kteří se přikláněli k trockismu, jejichž název byl převzat podle stejnojmenné hudební kapely (Charvát, 2007, str. 127). Následně vznikla v USA skupina zvaná S.H.A.R.P., neboli Skinheads Against Racial Prejudice (Charvát, 2007), v českém překladu – Skinheadi proti rasovým předsudkům (Hassan, 2011). Myšlenka antirasistických skinheads se rychle šířila po celém světě. Příznivci S.H.A.R.P. se považovali za tradiční skinheads (Charvát, 2007, str. 127). V mnoha zemích se však S.H.A.R.P. profilují do levicové politiky (Bastl, 2001). Proti svým nepřátelům neváhali použít násilí, a to vzhledem k tradici skinheads jakožto bitkařů. S.H.A.R.P. skinheadům se tak povedlo protivníky z rasistické strany subkultury skinheads značně marginalizovat. Antirasismus tohoto hnutí měl společný základ i s jinými skupinami, a tak začali S.H.A.R.P. skinheads spolupracovat s radikálně-levicovými a anarchistickými skupinami, které měly stejné antifašistické myšlenky. Mezi tyto organizace patřily především Antifašistická akce a Red Action. Samozřejmě se mezi S.H.A.R.P. našli skinheads, kteří se nechtěli jakkoli politicky profilovat. V USA se rasističtí skinheads stáhli, avšak v Evropě se toto nikdy nepodařilo. Počet S.H.A.R.P. skinheadů se postupně snižoval, naopak počty apolitických skinheads rostly (Charvát, 2007, str. 127). R.A.S.H. skinheads, neboli Red and Anarchist Skinheads (Červení a anarchičtí skinheads) byla skupina antirasistických skinheads, kteří se oficiálně přikláněli k radikální levici a obohatili myšlenku Redskins o anarchismus (Charvát, 2007, str. 128). Tato odnož vznikla v roce 1992 (antifa.cz, Anon, 2006). R.A.S.H. pokračují v levicovém proudu z šedesátých let a jeho typickým kladením důrazu na dělnický původ, vyzdvihování multikulturních kořenů, odmítání konzervativní politiky a přidávají k tomu radikální antifašismus (Charvát, 2007, str. 128). Politicky jsou k nim blízko marxisticko-leninské názorové proudy (antifa.cz, Anon, 2006) či anarchismus (Charvát, 2007, str. 128).

Zbývá vydefinovat poslední proud, který je jednak nerasistický a jednak se politicky nikam neorientuje a zůstává neutrální. Jsou jimi tradiční skinheads, apolitičtí skinheads-Oi! skins, nerasisté. Všechny tyto tři odnože se staví proti extrémní levici i pravici a pokračují tak v původní nepolitické formě hnutí (Charvát, 2007, str. 126). Podle Karsten (in Farin, 1996, str. 131) ale není žádný člověk apolitický, podstatné je však držet politiku mimo scénu a tolerovat jiné politické postoje, samozřejmě kromě

těch extrémistických. Skinheads z této odnože jsou tedy pokračovateli tradice z roku 1969 (Charvát, 2007, str. 126). Jsou to posluchači Ska, Reggae a Oi! a o politiku se nezajímají (antifa.cz, Anon, 2006). Podstatné jsou pro ně jiné subkulturní znaky a těmi jsou: typické oblečení, hudba, fotbal a také vlastenectví, které se občas přiklání spíše k nacionalismu až šovinismu (Charvát, 2007, str. 127). Stöss (2007, str. 168) ještě dodává k typickým znakům popíjení velkého množství alkoholu a hluk. I přes snahu udržet si apolitičnost, pronikají do subkulturního základu i myšlenky antikomunismu, kterými jsou vyznačovány postoje odmítající ideologii komunismu. V kombinaci s nacionalismem to však může často vést k příklonu k pravicovému extrémismu. Apolitičtí skinheads často argumentují tím, že jejich antifašistický a antikomunistický postoj je věcí morálky, nikoliv politiky. Tyto odnože se neřadí mezi extrémní, ani radikální (Charvát, 2007, str. 127).

V posledním odstavci této kapitoly bych se ráda věnovala pojmu, který se v subkultuře skinheads často vyskytuje, ale nedá se přesně definovat, ani označit jako odnož, jelikož je to pojem často sporný. Samotná část subkultury nerasistických skinheads samu sebe takto nenazývá. Je tak pouze označována zejména skinheads bojujícími proti extrémismu. Jedná se o výraz „šedá zóna“. Takto jsou označováni apolitičtí skinheads, kteří „pouze schovávají svoje pravicově extrémistické postoje“. Tento pojem hezky definuje německá webová stránka Der zweite Blick (Rohmann, ©2016), která funguje pod záštitou organizace Archiv der Jugendkulturen e. V. a tvrdí, že jako šedá zóna se označují takoví skinheads, kteří se řadí do subkultury nerasistických a nepolitických skinheads, tedy Oi! skins, dále příznivci Oi! hudebních kapel a často tedy i členové punkové a hardcore hudební subkultury. Rys, který je ale podstatný je ten, že tato mládež se nedostatečně diferencuje od pravicových myšlenek, a to i v případě, že kapely samotné nejsou pravicově extrémistické. V případě hudebních kapel se tedy jedná o takové, které se označují jako apolitické a kde lze u hudebních textů velice těžko určit hranici, kdy je text útočný, problematický a zda lze hudební kapelu nějak obviňovat. Jako příklad můžeme uvést hudební kapelu Stomper 98, u které byla nalezena fotografie zpěváka této „apolitické“ kapely se zpěvákem již oficiálně pravicově extrémistické rockové hudební kapely Endstufe. Poté vydala levicově politická iniciativa (Linkes Jugendkulturzentrum) takřka osmdesáti stránkový spis ze zákulisí, kde hrál pravicový extrémismus u této sporné kapely roli.

Jak jsem zmiňovala již v úvodu, často se různé subkultury potkávají během koncertů pod jedním pódiem. Koncertní sál, nebo spíše hudební klub se tak stává barvitým mixem prolínajících se subkultur. I z tohoto důvodu se chci v následující kapitole věnovat dalším subkulturám, které mají k právě té skinheadské blízko, ať už v pozitivním nebo i negativním smyslu.

1.3.3 Subkultury, které mají ke skinheads blízko

Pokud se soustředíme na historii skinheads, vyskytovali se zde hippies jako nepřátelé subkultury skinheads. I v současné době jsou skinheads k této subkulturě kritičtí. A právě proto je pro mě podstatné je v této práci alespoň částečně představit.

V případě subkultury hippies se podle Charváta (2007, str. 123) nejednalo o hnutí extremistické. Avšak bylo to jedno z prvních hnutí, které mělo na svědomí pronikání politických myšlenek, s tím samozřejmě politický aktivismus, a to ve spojení s hudbou, mezi mládež. Zrod hippies předcházela tzv. generace beatníků, intelektuálů a spisovatelů, kteří spojovali aktivní politiku s uměním. Na ně navázala další vlna, která hlásala již známý mír, lásku a nenásilí. Podle Smolíka (2010, str. 114) hippies šířili kromě těchto tří atributů také spontánnost, volnost, krásu, drogy a pohlavní promiskuitu. Jejich heslem bylo „flower-power“, proto se jim také říkalo „květinové děti“. Charvát (2007, str. 124) uvádí, že jejich ústředním politickým tématem bylo zavrhování války ve Vietnamu a odmítání imperialismu a rasismu. Jejich hudbou byl rock. Subkultura hippies nebyla nijak organizovaná, své ideje neměla sepsané na žádném oficiálním dokumentu, ale vše mohl člověk slyšet v jejich písních a vidět na nápisech plakátů. Typickou byla také psychedelická droga LSD (Kuthan, 2016).

V současné době potkáme typické hippies jen zcela výjimečně. Vladimír 518 (2011, str. 173) popisuje současnou alternativu hippies; neohippies. Konkrétně definuje hnutí Rainbow, česky Duhová rodina, které je dle něj jakýmsi pokusem o vytvoření utopie. Toto hnutí se snaží vytvořit ekologicky vhodné infrastruktury přímo v přírodě, kde všechno funguje na základě vzájemné shody. Hnutí Duhové rodiny nemá žádné trvalé sídlo, neustále se přemisťuje a kočuje, nemá žádnou oficiální organizaci nebo hierarchii, žádná kritéria pro přijetí. Člověk se zde cítí svobodně a není ničím omezován (Vladimír 518, 2011, str. 179). Jak je vidět na první pohled, hnutí hippies a současná

podoba v uskupení Duhové rodiny si i dnes zanechalo mnoho společných a podstatných znaků.

Subkultura punku je v současné době často spojována s nerasistickými skinheads. Má své kořeny v Anglii a již od počátků se v něm kříží několik směrů. Punk byl v naprostých začátcích až asociální a vypůjčoval si základní principy anarchismu, jakožto odezvu na různé sociální problémy. Cílem punku v této době bylo upozornit konzervativní Británii na společenské problémy a zároveň společnost šokovat, což se jevílo jako nejúčinnější kombinace. Z punku později vznikly dva základní proudy, a to punk politický a nepolitický. Nepolitický proud byl často spojován s apolitickými členy subkultury skinheads. Punk se také často přiklání k ideologii anarchismu (Charvát, 2007, str. 130). Avšak výjimečně lze nalézt v punkové subkultuře tzv. nazi-punk členy (Chmelík, 2001, str. 25). Podle Charváta (2007, str. 130) je pro subkulturu punk rovněž typická nenávisť vůči různým institucím, kterým jsou např. policie, armáda, kapitalismus, stát. Punk ovlivnil i další subkultury, často skate, hip-hop a samozřejmě skinheads. Členové subkultury punk jsou často angažováni i v tzv. Antifašistické akci. Podle Chmelíka (2001, str. 25) jsou texty písní punkových kapel úderné, plné pesimismu, ironie a snaží se provokovat společnost. Členové subkultury punk se odívají výstředním nápadným stylem. Často šokují společnost nejen svými doplňky v podobě řetězů, cvočků, kovových předmětů, ale i extravagantními účesy (Chmelík, 2001, str. 25) a piercingy. V současnosti je punková scéna rozmanitá a rozštěpená do různých směrů. Není tedy divu, že má stále mnoho nadšenců v různých věkových kategoriích (Vladimir 518, 2011, str. 63).

Vzhledem k faktu, že se někteří z komunikačních partnerů sami zařadili pod křídlo organizace Antifašistická akce, považují za nutnost popsat ji alespoň v několika základních bodech. Podle Bastla (2001, str. 57) vydává Antifašistická akce, jako součást svého programu, čtyři základní cíle. Prvním cílem je: *„ochrana politického a veřejného prostoru revolučního anarchistického hnutí, zabezpečení jeho šíření skrze propagaci a sociální boj před útoky a vytlačování neonacistickými a pravicovými skupinami nebo organizacemi a represivními složkami státního aparátu. Dalším úkolem je zamezovat všemi prostředky veřejné prezentaci či propagaci neonacistických či pravicových myšlenek a snažit se je vytlačit do podzemních struktur, kde budou mít minimální možnost k politické činnosti.“* (Bastl, 2001, str. 57). Antifašistická akce mimo jiné

i monitoruje, jinými slovy sleduje, pravicové aktivity a jejich aktivisty. Za poslední cíl si Antifašistická akce klade propagovat myšlenky antifašismu mezi obyvatelstvo formou různých propagačních materiálů (Bastl, 2001, str. 60).

Skinheads jsou často fanoušky fotbalu a i v této subkultuře nemůžeme opomenout jejich výskyt. Právě hooligans jsou první subkulturou, ve které se často objevují i znaky rasismu, neonacismu a antisemitismu, současně se však propojuje se subkulturou skinheads, a to se všemi odnožemi. V překladu si říkají fotbaloví hooligans, nebo také chuligáni. Chuligáni často vyhledávají násilné střety se skupinami, které jsou podobně laděné (Charvát, 2007, str. 128). Vladimír 518 (2011, str. 458) uvádí, že chuligáni se v každém případě bijí právě za svůj srdeční klub a to na různých místech (v klubu, na louce, na hřišti). Je vcelku jedno kde. To, co tyto bojující skupiny v subkultuře hooligans, spojuje je hrdost na klub, hájení tradic, přátelství. Subkultura hooligans se často vyznačuje na fotbalových utkáních fanouškovskými oděvy svého klubu, např. šálami, dresy, kšiltovkami apod. I nerasističtí členové subkultury skinheads jsou často fotbalovými fanoušky. Mezi antifašisty je to tým Bohemians 1905. Ostatní, ať už rasisté nebo nerasisté jsou fanoušky SK Slavia Praha, nebo AC Sparta Praha.

Na první pohled se může zdát, že black metal do této práce nepatří. Já si to ale nemyslím a domnívám se, že je další z důležitých součástí subkultury skinheads. Neonacisté nejsou typickými návštěvníky pouze neonacistických rockových koncertů, ale i black metalových hudebních akcí, kde se na jednom místě střetávají i s fanoušky naprosto opačných politických vyznání. Charvát (2007, str. 129) poznamenává důležitý fakt: „*Neonacisté se snaží cíleně pronikat téměř do všech subkultur.*“ Velký úspěch je však zaznamenán zejména ve skupinách novodobého pohanství a překvapivě mezi fanoušky black metalu. Slovo překvapivě jsem zmínila z toho důvodu, že mnoho black metalových kapel, které neonacisté na koncertech navštěvují, mají mnoho textů proti nacismu. To potvrzuje Charvát (2007, str. 130) a tvrdí, že „*většina black metalových hudebních skupin nemá s neonacismem nic společného a od politického extremismu se distancuje.*“ Mnoho neonacistů preferuje různé formy pohanství, zejména germánského typu. Důvod to má jasný, a to takový, že křesťanství je pro neonacisty např. málo militantní, příliš obyčejné, příliš intelektuální, pro další je křesťanství jen dalším židovským vynálezem, který slouží k oslabení árijské rasy (Charvát, 2007, str. 129).

Podle Vladimír 518 (2014, str. 195) je black metal je charakterizován jako metalová hudba, která je ve svých textech typická opěvováním okultismu a satanismu. Black metalová subkultura často bývá až sektářsky uzavřená, ale zároveň je jednou z nejotevřenější odnoží tvrdé hudby. Vladimír 518 (2014, str. 202) zároveň podotýká, že neonacisté v black metalové subkultuře jsou očividným fenoménem, který výrazně poškozují většinovou black metalovou komunitu. Tento fenomén se nazývá Nacionálně socialistický black metal, o kterém se zmiňuje i Charvát (2007, str. 130), který vysvětluje spojení black metalu s neonacistickou scénou skrze pohanské a vikingské prvky. Jaroš (in Vladimír 518, 2014, str. 205) vystihuje tuto situaci následovně: „*Silně stylizovaná temná image v kombinaci se studenou, ostrou hudbou je pro mladého, hledajícího se člověka určitě velkým lákadlem. Je pak na každém, jak hluboko se chce ve svém bádání dostat.*“

1.4 Hodnoty a hodnotové orientace

Konečně se dostáváme ke klíčovému tématu, kterým je nutné se zabývat vzhledem k záměru mé diplomové práce. Abychom mohli uchytit hodnoty nerasistických členů subkultury skinheads, je podstatné vydefinovat si následující pojmy. Pokusila jsem se tedy vybrat alespoň ty základní, které jsou pro mou diplomovou práci užitečné. Zaměřila jsem se na definice z různých společenských věd, ale i na jednotlivé autory, konkrétně na kategorie hodnot podle toho, jak jim rozumí V. E. Frankl a E. Spranger.

Pedagogický slovník (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, str. 74) definuje hodnotu jako míru důležitosti, kterou člověk přikládá k určitým jevům, symbolům, věcem a jiným lidem. Některé z hodnot mohou být společné pro celé skupiny, nebo i pro celou společnost. Podle Schwarze (in Schusterová 2006) jsou hodnoty hluboce vžitě teoretické podněty, které regulují a ujasňují a které mají vliv na stanoviska, představy, mínění, normy a vystupování. Schwarze (2006) rozumí hodnotám jako cílům, kterých se člověk snaží dosáhnout. Psychologický slovník (Hartl, Hartlová, 2009, str. 192) definuje hodnoty „*jako vlastnosti, které jedinec přisuzuje určitému objektu, situaci, události nebo činnosti ve spojitosti s uspokojováním jeho potřeb, zájmů.*“ Cakirpaloglu

(2004, str. 354), který cituje Rota, říká, že „*hodnoty označují ideje nebo situace, o kterých existuje přesvědčení, že představují něco dobrého, žádoucího, něco, k jehož realizaci je třeba směřovat.*“ Cakirpaloglu (2013, str. 58) také tvrdí, že hodnoty vytváří součást osobnosti a fungují jako prostředek k uskutečnění člověka jako takového. Dobrovolská a Duplinský (1981, str. 3) vysvětlují, že např. filosofie si pro hodnoty vytvořila vlastní obor – axiologii. V axiologii je hodnota pojmem morálky.

Pořadí hodnot je uskutečněno podle toho, jakou má určitý člověk osobnost. Hodnoty, které máme, jsou ovlivňovány různými faktory, například místy, kde se nacházíme, lidmi, se kterými se vídáme, výchovou, ale i vírou. Záleží ale i na našem vlastním rozhodnutí, protože jiné hodnoty má např. člověk vyzrálý než ten nezralý (Křivohlavý, 1994, str. 39).

Hodnotová orientace, jiným slovem také hodnotový systém, je typický posloupností v uspořádání souboru hodnot, které jsou přijímané jednak jedincem, jednak skupinou jedinců. Hodnoty, které jedinec má, však nejsou celou dobu stejné a neměnné, ale mění se tím, jak rosteme, a do jakých situací se během života dostáváme. To může znamenat, že některé naše hodnoty mohou během života růst na důležitosti, jiné naopak klesat, nebo se úplně vytratí. Z toho lze vyvodit, že hodnotové orientace podléhají věku jedince. Například senioři mají odlišné hodnoty než osoby ve střední dospělosti, a obě tyto věkové kategorie se odlišují od osob, které se nachází ve stádiu rané dospělosti. Hodnotové orientace nejsou přiřčeny pouze jednotlivcům, ale také sociálním skupinám, nebo celým společnostem. Hodnotové orientace těchto nadřazených celků pak významně ovlivňují hodnotové orientace jednotlivců (Prunner, 2003, str. 147). Dle Göbelové (2008, str. 47) nám naše hodnotová orientace pomáhá rozlišit dobré od zlého, podstatné od nedůležitého.

Podle Dorotíkové (1998, str. 75) je hodnotová orientace daná především tím, které hodnoty zavrhuje a které naopak upřednostňuje. To, co v hodnotovém žebříčku preferujeme, je pak tím nejpodstatnějším původem pro naši motivaci (Prudký, 2004, str. 45). Podle Frankla (2006, str. 61) můžeme hodnoty rozdělit do tří hlavních kategorií, kterými jsou hodnoty postojoyé, zážitkové a tvůrčí. Hodnoty postojoyé jsou těmi nejvyššími. Dají se definovat jako takové hodnoty, které člověk zaujme v reakci na určitou konkrétní situaci. Příkladem může být reakce na svůj nepříznivý zdravotní stav, který je třeba i neměnný, u těžce nemocných lidí (Frankl, 2006, str. 61). Zážitkové

hodnoty jsou hodnoty, které jedinci poskytují nějaký prožitek. Může to být například láska a to v mnoha podobách. Láska k někomu, nebo k něčemu. Láska k estetice, k prožitku krásy, ke zvířatům a přírodě obecně, k vědě. Tyto prožitky jsou hluboké a obohacující a stávají se pak pro jedince hodnotou (Frankl, 2006, str. 62). Poslední kategorií jsou hodnoty tvůrčí. Ty jsou definovány jako hodnoty, které můžeme uskutečnit určitou aktivní činností, která nás současně obohacuje a je pro nás smysluplná (Frankl, 2006, str. 62). Podle E. Sprangera (Prudký, 2002, str. 185-186) jsou hodnoty mezi lidmi odrazem vnímání celého světa. Mezi tyto hodnoty jsou zahrnuty: užitek, pravda, krása, moc, moudrost/Bůh a láska k lidem. Prudký (2002, str. 32) dále cituje Sprangera, který řadí jednotlivce do šesti kategorií, podle hodnot, které převládají: Náboženský člověk – zajímá se o smysl života a také o něj usiluje. Mocenský člověk – moc, jako prvek působící na chování druhých. Tento jedinec usiluje o moc ve smyslu vyšších principů. Ekonomický člověk – tento jedinec hledá ve všem zisk a užitek, je čistě egoisticky zaměřený. Estetický člověk – hledá krásu a také se jí snaží sám vyjádřit. Teoretický člověk – usiluje o pochopení zákonitostí ve světě a vztahů mezi lidmi. Sociální člověk – žije pro druhé, snaží se o lásku k lidstvu, je často nazýván altruistou.

1.5 Volný čas

Volný čas je součástí života každého z nás, tedy i mládežnických subkultur. Je to něco, co je subkultuře velmi významné a podle mého názoru i značně specifické. Činnosti, které mládežnické subkultury ve volném čase vykonávají, jsou právě ty, které je spojují, sdružují, definují a od ostatních diferencují, v některých částech naopak propojují. Koncerty, popíjení piva, sjezdy a srazy, podobné názory, podobné myšlenky, obdobné pohledy na svět. To je přesně to, co dělá nejen subkulturu skinheads subkulturou a co utváří jejich volný čas.

Hofbauer (2004, str. 14) uvádí, že volný čas můžeme vymezit do třech klíčových funkcí:

- a. Volný čas využívaný k odpočinku, neboli obnovení sil po práci.

b. Volný čas jako zábava, tedy regenerace duševních sil.

c. Volný čas jako rozkvět osobnosti ve smyslu utváření hodnot a kultury.

Eder (2003) klasifikuje volný čas do tří skupin podle sebeurčení volnočasových aktivit: Organizovaný čas, kdy spontánní charakter těchto činností ztrácí skrze pravidelnost a jakousi povinnost nebo závazek tyto činnosti vykonávat. Často jsou tedy prožívány jako povinnosti a lze je těžko odlišit od „práce“. V takzvaném vázaném čase se nachází aktivity s volnočasovým charakterem a charakterem hry, které jsou nastaveny zejména pečujícími osobami (rodiče dětí). Třetí skupina by se dala nazvat jako plně kreativní čas, kdy se dotčené strany pro své aktivity rozhodnou zcela spontánně. V užším slova smyslu můžeme tuto dobu nazývat také jako „reálný volný čas“.

Podle Kapláňka (2011, str. 21) vidí někteří lidé svůj volný čas pouze jako zbytkovou energii, jako čas, kdy se potřebují zregenerovat a odpočinout si, aby mohli následně opět pracovat. Tito jedinci žijí tzv. pracovně orientovaný životní styl, což znamená, že jejich hlavním smyslem života je práce.

Dalším ze způsobů, jak lze na volný čas nahlížet, je volný čas jako doba, kdy lze jediné žít a užívat si života. Jelikož si jedinci tento pracovní čas kompenzují např. zábavou, můžeme tuto definici volného času nazvat jako kompenzační. Podle Habermase (in Kaplánek, 2011, str. 21) klesla s rozvíjejícím se obchodem a průmyslem radost z práce, která se začala kompenzovat tzv. konzumním blahobytem. Je nutné podotknout, že subkulturou, která bojuje proti nacismu a fašismu, ale i proti konzumnímu životnímu stylu, je levicově orientovaná organizace Antifa, které jsem se věnovala již v předchozích kapitolách.

Jedna z dalších definic volného času zahrnuje časový rámec pro uskutečnění takových činností, které konáme z vlastního zájmu, z vlastní motivace a dobrovolně (Čihovský in Hodaň, 2002, str. 167). Immerfall a Wasner (2011, str. 9) tvrdí, že ve volném čase nemáme žádné povinnosti, nebo alespoň v každém případě žádné, které jsou ukládány někým jiným. Může to v praxi znamenat to, že nevykonáváme svou profesi. Opaschowski (1996, str. 85-90) toto nazývá jako „negativní pojetí“ volného času. Oproti tomu stojí „pozitivní pojetí“ pojmu volný čas, a to volný čas, jako sebeurčující čas, tzn., že si sami určujeme, co chceme dělat. Ve výčtu činností vykonávaných ve volném čase se potom tedy nemusíme nikterak omezovat a lze zde

pak zařadit takřka jakoukoli činnost, vyjma práce (Machonin a Tuček, 1996, str. 106), a lze tedy i říci, že tyto činnosti jsou v tomto uchopení volného času seberealizační a seberozející (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, str. 124).

Tokarski a Schmitz-Scherzer (1985, str. 57) uvádí, že prožívání volného času je individuálně rozdílné a odvíjí se i od různorodých sociálních skupin. Volný čas se ale může potýkat s různými problémy. Možnosti činností, které mohou být ve volném čase vykonávány, se totiž mohou individuálně odvíjet od fyzických, ale i ekonomických nezbytností (Immerfall a Wasner, 2011, str. 9). V praxi to může znamenat to, že pokud nemám takový zdravotní stav, který mi dovoluje vykonávat sport, nemohu ve volném čase sportovat. Pokud nemám dostatečný plat a zbývá mi sotva na zaplacení účtů, nemohu cestovat po světě, a to i přesto, že bych chtěl o svém volnu poznávat nové země. Několik teoretických konceptů se vztahuje na individuální prožitek a na funkce volného času: Koncept ventilace, kdy mohou být ve volném čase odpracovávány ty „nadbytečné“ energie, které v pracovním kontextu nenajdou žádné uplatnění. U rekreačního konceptu jde o to, že volný čas slouží k zotavení po práci a odpočinku. Koncept katarze je popisován autory jako doba, kdy mohou být ve volném čase potlačované emoce a psychická napětí odbourávány. Kompenzační koncept říká, že skrze práci způsobenou nedostatečností situace, zátěží a frustrací mohou být tyto skutečnosti ve volném čase kompenzovány přes rozptýlení a zábavu, ale také konzum (Ferchhoff a Dewe, 1994, str. 429). Immerfall a Wasner (2011, str. 14) zařazují tyto individuální prožitky do mikroúrovně. Tento individuální prožitek není oddělen od jiných volnočasových aktivit, nýbrž popisuje kvalitu volného času: volný čas můžeme prožít jako nudu, stres, ale i zdraví.

Podle výzkumu MŠMT (2002, str. 6) není rozvíjení volnočasových aktivit u mládeže na dobré cestě, neboť zahrnuje z velké části především to, co se týče pravidelně vykonávaných činností, sledování televize, poslech hudby, nicnedělání. Patočková a Šafr (2010, str. 22) uvádí i velkou část trávení u počítače jednoduše surfování po internetu, případně hraním počítačových her. Snižuje se také část doby, kdy se mládež věnuje sebevzdělávání. Tisková zpráva Sociologického ústavu AV ČR (2016) tvrdí, že běžný obyvatel České republiky má přibližně 45 hodin volného času týdně, tedy 6 hodin denně. Z toho celou jednu třetinu stráví sledováním televize. A co to v konečné praxi znamená? Rozhodně to, že kvalita trávení volného času výrazně klesá,

a to především v důsledku stále se rozvíjejících komunikační a informačních technologií. Výzvou pak může být v současnosti se stále vyvíjející vzdělávání skrze výše jmenované počítačové hry, internet, neboť zejména tím lze současnou mládež zaujmout.

2 VÝZKUMNÁ ČÁST

2.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Cílem mého výzkumu je přinést vhled do života nerasistických členů subkultury skinheads. Vyjasnit jejich postoje, hodnoty a cíle a poukázat na trávení jejich volného času jakožto podstatnou součást typických rysů této subkultury. V souladu s cílem výzkumu byly stanoveny následující výzkumné otázky:

Výzkumná otázka č. 1: Jaké jsou nejčastější hodnoty nerasistických členů subkultury skinheads?

Výzkumná otázka č. 2: Jak tráví svůj volný čas nerasističtí členové subkultury skinheads?

Výzkumná otázka č. 3: Jaké jsou postoje nerasistických členů subkultury skinheads v otázkách extrémismu a xenofobie?

2.2 Metodika

Výzkumná část práce je založena na kvalitativní výzkumné strategii. Podle Hendla (2012, str. 48) znamená kvalitativní výzkum „*proces hledání porozumění, založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.*“ Disman (2007, str. 289) zmiňuje jako hlavní úlohu kvalitativního výzkumu především porozumět lidem v různých životních situacích.

Data pro výzkum byla shromažďována prostřednictvím techniky dotazování pomocí metody polořízených rozhovorů. Tato metoda sběru zahrnuje určité předdefinované schéma okruhů otázek. Návod pomáhá udržet zaměření rozhovoru a rovněž umožňuje dotazovanému uplatnit vlastní stanoviska k výzkumnému problému a promítnout do něj jeho dosavadní zkušenosti. Další výhodou je také možnost klást

doplňující otázky, které mohou výzkumníkovi pomoci lépe uchopit daný problém (Miovský, 2006, str. 18, 2006).

Vytvořila jsem celkem pět okruhů otázek, kdy první okruh se zaměřoval na základní informace, druhý na hodnotový systém a cíle, třetí zahrnoval otázky týkající se volného času, čtvrtý se věnoval extremismu a xenofobii a poslední pátý byl zaměřen na vztah ke společnosti. Výzkumné okruhy otázek jsem seřadila systematicky tak, aby na sebe plynule navazovaly a rozhovor měl příběh a harmonii. Konkrétní otázky rozhovoru jsou vyobrazeny níže.

1. okruh: *Základní informace*

- K jaké odnoži se hlásíš, nebo ses hlásil?
- Proč jsi do subkultury skinheads vstoupil?
- Jak reprezentuješ, nebo jsi reprezentoval svou subkulturu?

2. okruh: *Hodnotový systém a cíle*

- Jaký je tvůj hodnotový systém, co je pro tebe v životě nejdůležitější?
- Čeho by si chtěl v životě dosáhnout, jaké jsou tvé cíle?

3. okruh: *Volný čas*

- Jaký význam má pro tebe volný čas?
- Jak trávíš svůj volný čas?

4. okruh: *Extremismus a xenofobie*

- Co si představuješ pod pojmem xenofobie a cítíš se sám jako xenofobní člověk?
- Jaký je tvůj pohled na tzv. uprchlickou krizi?
- Co si představuješ pod pojmem extrémismus?
- Jaká jsou z tvého pohledu ve společnosti extrémistická uskupení, strany a sdružení? Uveď příklady.

5. okruh: *Vztah ke společnosti*

- Jaký je podle tvého názoru pohled veřejnosti a médií na subkulturu skinheads?

2.3 Analýza a zpracování dat

Rozhovory byly uskutečňovány pomocí komunikačního programu Skype™, v průběhu nahrávány pomocí audiozáznamu. Následně byly rozhovory přepsány pomocí aplikace transkripce neboli přepis s redukcí dat z interview (Disman, 2007, str. 314-319), nebo také prvního vytrídění (Miovský, 2006, str. 209.).

Jako další krok jsem sesbíraná data zakódovala, což ve výzkumu znamená vytvořit nejprve analýzu informací, poté znovu složení odlišným způsobem do různých kategorií rozdělených podle témat (Miovský, 2006, str. 219).

Data jsem následně analyzovala tak, že jsem vytvářela trsy. Tato metoda shromažďuje určité podobné znaky, které výzkumník získal pomocí kódování do tematických kategorií a následnou aplikací do tabulek (Miovský, 2006, str. 221).

2.4 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvořily osoby, jež se v minulosti či v době realizace výzkumu považovali za příslušníky subkultury nerasistických skinheads. Výběr byl proveden metodou snowball sampling neboli sněhové koule. Tato metoda je založena na principu stupňovitého po sobě jdoucího jmenování komunikačních partnerů, těmi komunikačními partnery, kteří již osloveni byli (Explorable.com, ©2008-2017) a nachází se ve stejné, nebo podobné situaci, či skupině. Výběr je ukončen v momentě, kdy ani jeden ze jmenovaných komunikačních partnerů nezná dalšího potenciálního komunikačního partnera, nebo když navržená osoba odmítne spolupracovat. Komunikační partneři č. 1, č. 2. a č. 3 byli získáni z mého okolí, ostatní byli jimi navrženi. Celkem jsem do svého výzkumu výše uvedeným způsobem získala 12 komunikačních partnerů. Prvotní kontakt se členy subkultury skinheads probíhal elektronicky. Každému z potenciálních komunikačních partnerů nebo partnerek jsem v úvodu sdělila, jaký je záměr mé diplomové práce a následně vysvětlila, jaký je její hlavní cíl. Následoval stručný popis toho, na co bych se chtěla ve výzkumu zaměřit a jaké bude přibližné časové rozmezí trvání rozhovoru. Jeden komunikační partner

po několika minutách náš rozhovor ukončil s tím, že se na tento rozhovor necítí a že by raději dále nepokračoval. Výběrový soubor tedy tvořilo 11 komunikačních partnerů, mužů a žen, kteří jsou, nebo byli, nerasistickými členy subkultury skinheads.

2.5 Etika výzkumu

V každém sociálním výzkumu je nutné dodržovat určité etické zásady. Ivanová a Zielina (2010, str. 20) tvrdí, že z pohledu etiky je nejpodstatnější oblast nakládání s informacemi, nakládání s účastníky výzkumu a etika odpovědnosti vůči společnosti. Pokud se soustředíme na ochranu účastníků výzkumu, je podle Walkera (2013, str. 57) důležitá anonymita. Všechny komunikační partnery jsem tedy samozřejmě informovala o tom, že rozhovory jsou plně anonymní, že se nemusí bát odpovídat a upozornila jsem je, že žádná jejich odpověď není špatná, protože jde o jejich názory a jejich pocity. Poté se sami mohli rozhodnout, zda se výzkumu budou chtít zúčastnit, nebo ne. Vzhledem k mému pobytu mimo Českou republiku byly rozhovory získávány nejčastěji v prostředí domova, a to online přes Skype™ video snímač. Všechny rozhovory probíhaly v klidu, avšak negativně hodnotím časté a delší přestávky v rozhovorech, které mělo na svědomí právě online prostředí, kdy je možnost kdykoliv odejít, což by se např. v kavárně pravděpodobně nestalo.

2.6 Výsledky výzkumu

V této části mé diplomové práce jsem interpretovala zjištěné výsledky rozhovorů s muži a ženami, které spojuje jedna společná vášeň, která je pohltila buď v minulosti, nebo je drží ještě dnes. Vášeň pro subkulturu skinheads.

Nejprve uvedu krátké kazuistiky svých komunikačních partnerů a partnerek, v rámci kterých přibližně nastíním jejich životní dráhy a následně graficky vyobrazím zpracované výsledky výzkumu dle částí položeného rozhovoru.

2.6.1 Krátké kazuistiky komunikačních partnerů

Komunikačnímu partnerovi č. 1 je 27 let, je svobodný, má již několik let stálou přítelkyni a podniká jako osoba samostatně výdělečně činná. Vystudoval střední školu s maturitou. Dělá práci, která ho baví a chce se v ní dále rozvíjet. Rád by byl svými činy vzorem pro své okolí. V současné době doufá, že tomu tak již je. V minulosti vyznával subkulturu skinheads. Byl v ní rád, protože zahrnovala okruh jeho nejbližších přátel. Řadil se mezi nepolitické Oi! skins. V dnešní době v subkultuře skinheads již oficiálně nepůsobí.

Komunikační partner č. 2 je 27letý zaměstnanec. Má vystudovanou střední školu s maturitou. Dělá práci, která ho nebaví, ale v budoucnu by si rád vyzkoušel pracovat v zahraničí, kde očekává zlepšení své finanční situace. Je svobodný, bez partnerky a tento stav mu vyhovuje. V současnosti se stále cítí být součástí subkultury skinheads, konkrétně se řadí mezi nepolitické Oi! skins.

Komunikační partner č. 3 je 32letý svobodný a bez stálé partnerky. Má vystudovanou střední školu s maturitou. Je zaměstnán u veřejné správy. Vykonává práci, která ho nebaví, ale finančně je dobře zajištěn. V budoucnu by rád zaměstnání změnil, chtěl by pracovat v zahraničí, a to především kvůli lepšímu finančnímu ohodnocení. Je stále členem subkultury skinheads, konkrétně Oi! skins.

Komunikační partner č. 4 je 25letý státní zaměstnanec. Má vystudovanou střední školu s maturitou. Práce ho baví a doufá, že si ji udrží i v budoucnu. Je svobodný, ale má stálou přítelkyni, se kterou plánuje budoucnost. Řadí se mezi tzv. Oi! skins, kteří se nezabývají politikou.

Komunikační partnerce č. 5 je 26 let. Má vystudovanou vyšší odbornou školu. Pracuje jako zdravotní sestra. Svou práci má ráda, ale uvědomuje si škodlivost nočních směn na svůj organismus. Je svobodná, nezadaná a tento stav ji momentálně vyhovuje. Řadí se mezi S.H.A.R.P. skins, kteří především bojují proti rasismu, nacismu a fašismu.

Komunikačnímu partnerovi č. 6 je 25 let. Je studentem 5. ročníku vysoké školy. Je již částečně zaměstnán u společnosti, která se zabývá činností, jež je v souladu s jeho studovaným oborem. V budoucnosti by rád pracoval v zahraničí. Uvádí, že se řadí mezi Oi! skins, přesto podporuje organizaci Antifa, která bojuje proti nacismu a fašismu.

Komunikační partner č. 7 je 25 let starý. Je zaměstnán. Má vystudovanou střední školu s maturitou. Je svobodný, ale má stálou přítelkyni, se kterou plánuje budoucnost. Dělá práci, která ho neuspokojuje, rád by své zaměstnání v budoucnu změnil. V době, kdy měl více času, se aktivně pohyboval v subkultuře apolitických Oi! skins.

Komunikačnímu partnerovi č. 8 je 27 let, má vystudovanou střední školu s maturitou. Pracuje v oboru, který vystudoval. Práce ho baví, má zde možnost kariérního růstu. Je svobodný. Má stálou přítelkyni, se kterou by rád zůstal i v budoucnu. Ačkoliv se za skinheada považuje, nechce se v současnosti řadit již do žádné odnože. Nejblíže je mu však odnož apolitických Oi! skins.

Komunikační partnerce č. 9 je 25 let. Je studentkou 5. ročníku vysoké školy. Je svobodná, má stálého přítele. Je částečně zaměstnaná u společnosti, která se angažuje v oboru, který momentálně studuje. V budoucnu by se ráda uplatnila v zahraničí, a to především kvůli rozdílnosti finančního ohodnocení v České republice a v zahraničí. V minulosti se řadila mezi S.H.A.R.P. skins, tudíž se aktivně účastnila bojů proti rasismu, xenofobii, nacismu a fašismu. K organizaci Antifa se však staví negativně. V současné době se nikam neřadí, ale levicové názory jí zůstaly.

Komunikačnímu partnerovi č. 10 je 29 let. Je vyučený, zaměstnaný. Práce ho nenaplňuje, ale bere ji jako nutnost k uživení se. Je svobodný, nezadaný, ale v budoucnu by rád měl stálou přítelkyni. V současnosti se řadí k nepolitickým Oi! skinheads, nechce řešit politiku.

Komunikační partnerce č. 11 je 26 let. Pracuje ve veřejné správě a hlásí se k nepolitické odnoži Oi! skins. Subkultuře je věrná již 10 let a nedokáže si představit, že by to bylo v budoucnu jinak.

2.6.2 Vyhodnocení okruhů rozhovoru

1. okruh: Základní informace

První okruh obsahoval otázky týkající se základních informací o působení v subkultuře, a to: rozdělení komunikačních partnerů podle odnoží, dále důvody, proč vstoupili do subkultury a v poslední řadě to, jak reprezentují svou subkulturu.

Tabulka č. 1: Rozdělení komunikačních partnerů dle odnoží subkultury skinheads

	Anarchismus/ Punk	Antifa	SHARP	Apolitické Oi! skins
KP č. 1				X
KP č. 2				X
KP č. 3				X
KP č. 4				X
KP č. 5			X	
KP č. 6	X	X		X
KP č. 7				X
KP č. 8				X
KP č. 9	X			
KP č. 10	X			X
KP č. 11				X

Zdroj: vlastní výzkum

U všech komunikačních partnerek i partnerů, kromě č. 5, a č. 9 byla shoda v zařazení do apolitické odnože Oi!Skins. Komunikační partner č. 1, č. 2, č. 3, č. 4, č. 7, č. 8, č. 10 a č. 11, tedy dohromady 8 komunikačních partnerů se shodlo na tom, že se o politiku nezajímali a nezajímají. Např. komunikační partner č. 1 uvedl: „*Líbilo se mi, že se tu neřešily věci jako politika, že šlo víceméně čistě o zábavu, a to scházet se s lidma apod.*“

Komunikační partner č. 6 sice uvedl, že se řadí do apolitických Oi! Skinheads, ale cítí se být více punkerem. Subkulturu skinheads zároveň celkově vnímá jako politické hnutí. „*Já jsem prostě jen z punku ubral ten „módní“ prvek. Je to o dost pohodlnější, než 10kg křivák s 1000 cvokama, 2kg náboják a boty, s jejichž zavazováním strávíš celé ráno.*“ Z politických směrů si vzal to, co je mu pocitově nejbližší: „*Nevím, jak to nazvat, aby to neznělo jako kravina...ale myšlenkově se cítím*

být anarchista, hlavně v té části, že mi nikdo nebude rozkazovat a řídit můj život. Je to levice, která prosazuje rovnost mezi lidma a solidaritu, aby nebyli lidé, co mají všechno a lidé, co nemají nic, aby měl každý důstojný život, aby si lidé pomáhali, věřili si, drželi spolu atd.“

Komunikační partnerka č. 5, která se řadí do odnože SHARP, vysvětluje, že pro ni je nejdůležitějším prvkem negativní postoj vůči neonacismu, rasismu a fašismu. *„Nemyslím tím aktivní boj, pokud samozřejmě nedojde na otevřený konflikt, ale spíš pasivní boj, myšlenky, názory.“* Dále uvádí další myšlenky, které vnímá jako typické pro tuto ideologii: *„Klasické skinheadské myšlenky jsou jasně buržoazie, hipíci. Hrdost na dělnickou třídu třeba já v týchle době vnímám spíš tak, že „na všechno co mám, jsem si vydělala sama“.* Další je protest proti jakékoliv formě přizivnictví.“

Tabulka č. 2: Důvody vstupu do subkultury

	Potřeba někam patřit/Parta	Hudba	Životní styl	Politika
KP č. 1	X	X		
KP č. 2	X		X	
KP č. 3	X		X	
KP č. 4	X	X		
KP č. 5		X		X
KP č. 6	X	X		X
KP č. 7	X		X	
KP č. 8	X	X		
KP č. 9	X	X		X
KP č. 10	X	X	X	
KP č. 11		X	X	

Zdroj: vlastní výzkum

Devět komunikačních partnerů uvedlo, že důvodem, proč se chtěli stát součástí subkultury, bylo to, že měli potřebu někam patřit. Důležitá byla a je parta kamarádů, kde se cítí začlenění.

Osm komunikačních partnerů bylo ovlivněno hudbou typickou pro subkulturu natolik, že se rozhodli právě pro tuto subkulturu.

Pět komunikačních partnerů oslnil životní styl skinheads jako takový.

Politika byla důvodem pro tři komunikační partnery. Pochopení pro své politické názory našli právě v subkultuře skinheads.

Komunikační partner č. 1 uvedl jako nejhlavnější důvod k přidání se do subkultury skinheads touhu být v partě: *„Samozřejmě jsem jako náctiletej smrad chtěl někam patřit, že jo.“* Komunikační partner č. 10 oproti tomu uvedl, že se ke skinheads dostal přes punk. Líbil se mu styl oblékání, který byl podle jeho názoru drsný, ale zároveň upravený. Bylo mu 19 let.

Komunikačnímu partnerovi č. 4 bylo tehdy 15 let, když do subkultury vstoupil: *„Začal jsem se scházet se staršíma klukama, který se zajímali o skinheads, začal jsem postupně nakupovat věci a shánět muziku.“* Pak ale dodává: *„Prostě jsem chtěl bejt drsnej před spolužákama. To bylo asi první rok, pak jsem si začal číst o skins a jejich historii a z machroviny už se prostě stal životní styl.“*

Komunikačnímu partnerovi č. 2 bylo v době, kdy se se subkulturou poprvé setkal přibližně 16 let. Dostal se k ní přes kamarády. To, co ho nejvíce zaujalo, byla právě zábava: *„Člověk se odreagoval, mohl si zahulákat, mít kolem sebe dobrý lidi, který se chtějí taky bavit. Spojuje se to hodně s fotbalem, což je paráda a image, no tak co si budem povídat, krátký vlasy jsem měl a mám skoro pořád, tak to nebyla velká změna.“*

Komunikační partner č. 4 uvádí, že má i přes spojitost s fotbalem raději hokej.

Komunikační partner č. 6 se začal o skinheads zajímat jako 15ti-letý. Zaujala ho muzika, poté to byli noví přátelé, které získal a zejména jejich názory, se kterými se ztotožnil. To, co ho ale nejvíce k této subkultuře připoutalo, bylo to, že si z jeho pohledu tito lidé v podstatě dělali to, co chtěli. *„Tím samozřejmě nemyslím, že by někoho zabijeli, nebo tak, ale že úplně kašlou na tzv. veřejné mínění, oblíkali se, mluvili a dělali věci, kterým většinová společnost opovrhovala, protože se to neztotožňovalo s jejich představou spořádaného občana, který splyne v davu, naopak. Chtěli vyčnívat a smát se ostatním, že jsou všichni stejní. To mě jako pubertáka v období vzdoru*

pochopitelně zaujalo.“ Samozřejmě na pozadí toho stála politika, zejména boj proti neonacistům a neofašistům, bezpráví, nerovnostmi mezi lidmi, dále jejich smysl pro solidaritu atd. „To bylo na ulici mezi běžnými lidmi něco zcela nevídaného a zejména pro mě, jakožto odchovance v pravicově smýšlející domácnosti, kde jsem znal jen názory rodičů, když komentovali večerní zprávy. Pro mě to byl úplně nový model pohledu na svět, se kterým jsem se s věkem začal postupně ztotožňovat.“

Komunikační partnerka č. 9 uvádí jako důvod vstupu mezi tuto subkulturu celkový životní styl skinheads. Zaujala jí především svoboda, kterou mezi lidmi cítila: *„Líbilo se mi, že mě nikdo v týhle bandě lidí nesoudil. Mohla jsem mít piersingy, dělat bláznivý věci, projevovat svůj styl humoru a poskakovat pod pódiem. Nikdo mi neřekl, ty seš blázen, vyndej to železo z obličeje, vypadáš hrozně. Tihle lidi byli prostě super a nikdo nikoho nesoudil. Hudba byla svižná, zpěvná tak, jak to mám ráda.“* Jako jeden z dalších argumentů, proč zrovna subkultura skinheads, zmínila tato komunikační partnerka boj proti fašismu a nacismu, který jí připadá naprosto přirozený a samozřejmý.

Tabulka č. 3: Reprezentace subkultury skinheads

	Podpora hudební scény	Vlastní chování a otevřenost k dialogu	Image – „dress code“
KP č. 1	X	X	
KP č. 2	X		
KP č. 3	X		X
KP č. 4		X	
KP č. 5			X
KP č. 6		X	
KP č. 7		X	
KP č. 8	X		
KP č. 9	X	X	
KP č. 10	X		
KP č. 11	X		

Zdroj: vlastní výzkum

Většina komunikačních partnerů uvedla, že subkulturu reprezentuje především podporou scény a svou vlastní osobností, svým chováním.

Sedm komunikačních partnerů podporují scénu navštěvováním hudebních koncertů, nákupem originálních CD a LP nosičů a ostatního fanouškovského sortimentu.

Pět komunikačních partnerů reprezentuje svou subkulturu otevřeným dialogem a chováním, které je v souladu se společenskými normami.

Jediná komunikační partnerka č. 5 a komunikační partner č. 3 uvedli podporu subkultury svým stylem oblékání.

Komunikační partner č. 1 podle svých slov reprezentoval svou subkulturu, jak nejvíce mohl: „*Svou subkulturu, si myslím, jsem reprezentoval, jak to šlo.*“

Komunikační partner č. 2 reprezentuje konkrétně tím, že navštěvuje koncerty, nakupuje fanouškovské oblečení, zkrátka podporuje místní scénu.

Komunikační partnerka č. 5 říká, že svou subkulturu reprezentuje tím, že se obléká dle typické skinheadske image. Vždy čistě, upraveně: „*Nepovažuju se za nějakýho agroskina z vesnice.*“

Komunikační partner č. 6, který je současně členem levicového uskupení Antifa doufá, že subkulturu skinheads prezentuje dostatečně: „*Myslím, že s lidma dostatečně o věcech ohledně scény mluvím, dobře prezentuji třeba i chováním. Skoro všichni, co o tom nic nevědí a bavili se o tom se mnou, měli z toho ve výsledku velice pozitivní pocit. Jakože „děláme dobrou věc“, že dřív netušili, jak to je.*“

Oproti tomu komunikační partner č. 8 vystupuje v naprosto opačném mínění: „*Je mi to jedno. To, jak se chovám, souvisí s tím, jakej jsem člověk a ne s tím, co poslouchám, nebo s kým chodím pít.*“

Komunikační partner č. 7 subjektivně uvedl, že se domnívá, že svou subkulturu reprezentuje tak, jak může. Dodal však, že tuto skutečnost lépe posoudí lidé, kteří se kolem něco pohybují: „*Vždycky jsem stál za kamarádama od nás z party a myslím, že jsem je nikdy nenechal v průseru.*“

Komunikační partnerka č. 9 řekl: „*Já mám pocit, že jeden člověk nemůže prezentovat subkulturu, ale především prezentuje sám sebe. Spíš teď možná zpětně, tím, že jsem se někam vypracovala a na okolí působím pozitivně, si myslím, že ukazuju, že v subkultuře jsou i úplně normální lidi a nemusí to být nutně „holé duté hlavy“.*“

2. okruh: Hodnotový systém a cíle

Druhý okruh obsahoval otázky týkající se hodnotových orientací a cílů komunikačních partnerů. Komunikační partneři uváděli hodnoty poměrně tradiční. I cíle, které si zvolili, byly podle mého názoru relativně běžné vzhledem k jejich věku.

Tabulka č. 4: Nejdůležitější hodnoty komunikačních partnerů - 1. část

	Zdraví	Přátelství	Rodina /Domov	Práce	Partnerství /Láska	Svoboda/ Volný čas
KP č. 1				X	X	
KP č. 2		X	X	X		
KP č. 3	X	X	X			
KP č. 4	X		X	X	X	
KP č. 5	X	X	X	X		
KP č. 6	X	X	X		X	X
KP č. 7	X	X	X	X	X	
KP č. 8	X	X		X	X	X
KP č. 9	X		X	X		X
KP č. 10			X		X	X
KP č. 11		X	X		X	X

Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastěji uvedli komunikační partneři, jako hodnotu, kterou uznávají, rodinu-domov, a to konkrétně 9 z jedenácti komunikačních partnerů. Komunikační partnerka č. 11 odůvodnila tuto hodnotu stručně a jasně: „*Rodina a domov, to je pro mě prostě to, když se má člověk vždycky kam vrátit.*“ Komunikační partner č. 4 byl stejně tak konkrétní: „*Rodinu máš zkrátka jen jednu.*“ Komunikačnímu partnerovi č. 10 dává rodina pocit bezpečí, a právě proto je pro něj důležitá.

Druhé nejčastější hodnoty uvedené komunikačními partnery byly zdraví, přátelství, práce a partnerství-láska. Tyto hodnoty uvedlo, jako jedny z nejdůležitějších 7 z jedenácti komunikačních partnerů.

Komunikační partner č. 3 uvedl, že je pro něj nejdůležitějším atributem zdraví: „*Nejdůležitější je, abych byl já a moji blízcí zdraví. To ostatní přijde samo.*“ Stejně tak komunikační partnerka č. 5: „*Poslední dobou zjišťuju, že nejdůležitější je pro mě asi*

zdraví. Mám problémy s ramenem a nemůžu dělat to, co bych chtěla a dost mě to omezuje.“

„Přátelství přece proto, že pak nikdy nejsi sám.“ uvedl komunikační partner č. 6.

Komunikační partner č. 2 uvádí jako druhou nejdůležitější hodnotu, hned po rodině, přátelství a vysvětluje: *„Viš, kamarádi, když máš ty pravý, tak je to jako tvoje druhá rodina, dělají skoro to samý. Snaží se ti pomáhat a tak. Ovšem s kamarádama můžeš dělat i jiný věci než s rodinou. Chlastat, dělat blbosti, pařit na PC.“*

Pro komunikační partnerku č. 5 je podstatné mít stabilní práci. *„Když má člověk jistou smlouvu, zmizí ti takový ten strach, kdy se cítíš nejistě. Pro mě je to jedna z jistot, i když je mi jasný, že ne u všech to tak může bejt.“* Naopak komunikační partner č. 2 řekl, že ačkoliv je v jeho žebříčku hodnot, nechce o ní moc mluvit: *„Práci potřebuju, abych mohl spíš přežívat. A kdo říká, že ho práce baví, tak kecá. Těch je tak 1% a jsou to milionáři.“* Komunikační partner č. 7 odůvodnil, že mu kvalitní práce pomáhá udržovat si zdravěj rozum. *„Mám pak pocit, že jsem něco platnej pro společnost.“*

„Bez lásky by ten život byl poloviční, ne?“ ptá se řečnický komunikační partner č. 6. Pro komunikačního partnera č. 8 je partnerství důležité proto, že je mu s partnerkou lépe, než samotnému: *„Prostě lidi mají potřebu se družit.“* Komunikační partnerka č. 9 vnímá lásku, jako nejpozitivnější a základní hodnotu, od které se všechno odvíjí: *„Tak láska, to je prostě základ všeho. Je spojena se zdravím, celkovou životní spokojeností, úspěchem, protože nám dodává sebevědomí... i když dokáže dost často pěkně zavařit.“* Komunikační partnerka č. 11 uvedla, že partner vždy posílí její optimismus

Na třetím místě v počtu uvedených hodnot se objevila svoboda-volný čas, tyto hodnoty byly uvedeny celkem 5krát z jedenácti komunikačních partnerů. Komunikační partner č. 1 vnímá jako jednu ze svých základních a nejdůležitějších hodnot svobodu. A to především svobodu v rozhodování se, jak naloží se svým životem. Důležité je pro něj být nezávislý a nebýt nucen např. vyjadřovat se k věcem, o kterých nic neví. Komunikační partner č. 7 říká, že volného času moc nemá: *„Když už, tak dělám něco užitečnýho. Jsem členem dobrovolných hasičů, takže chodím do hasičárny.“*

Tabulka č. 5: Nejdůležitější hodnoty komunikačních partnerů - 2. část

	Hrdost/Čest	Věrnost	Pokora
KP č. 1	X	X	X
KP č. 2			
KP č. 3	X		
KP č. 4			
KP č. 5	X		
KP č. 6			
KP č. 7			
KP č. 8			
KP č. 9			X
KP č. 10			X
KP č. 11			

Zdroj: vlastní výzkum

Ostatní uvedené hodnoty, jakými jsou hrdost a čest, pokora a věrnost, byly uvedeny komunikačními partnery jen zřídka, nicméně patří mezi důležité v životě některých komunikačních partnerů. „*Lidi by měli bejt čestný, já to tak prostě vidim. A když vidim nějakýho zmrda politickýho, jak se ti směje do ksichtu, tak se mi otvírá nůž v kapse. A k tý hrdosti, každej by měl bejt hrdej na to, čím a kým je.*“

Komunikační partner č. 5 se domnívá, že hrdost a čest jsou velmi důležitými aspekty především pro muže, kteří vykonávají povolání, které má co dělat s ochranou obyvatelstva. Komunikační partner č. 1 považuje za podstatné především hrdost, čest, věrnost a pokoru: „*Jenom tak zůstane člověk v rovnováze, něco jako jing a jang...*“

Tabulka č. 6: Individuální cíle

	Rodina	Kariéra	Životní spokojenost	Zdokonalování se v zájmech
KP č. 1	X		X	
KP č. 2		X		
KP č. 3	X			
KP č. 4				
KP č. 5		X		X
KP č. 6	X			
KP č. 7				
KP č. 8	X		X	
KP č. 9	X	X		
KP č. 10	X		X	
KP č. 11	X			X

Zdroj: vlastní výzkum

Sedm komunikačních partnerů mají jako svůj cíl založit v budoucnu vlastní rodinu. Odůvodnění cílů bylo pro komunikační partnery téměř totožné.

Komunikační partner č. 11 popisuje tento cíl následovně: „*Je jasné, že většina chce založit rodinu. Je to prostě přirozený. Ne všichni po ní touží, ale já tak nějak cejtím, že to chci!*“ Tento cíl může být i v korelaci s hodnotami komunikačních partnerů.

Tři komunikační partneři si kladou za cíl dosáhnout úspěchů v kariérním životě. Je to cíl, který si určili a který jim po dosažení dá určitý pocit jistoty. Komunikační partner č. 8 tvrdí, že práce je něco, co člověku udává denní rytmus a když to vyjde, tak ho i motivuje a baví.

Tři komunikační partneři uvedli, že chtějí v životě dosáhnout životní spokojenosti. Tato životní spokojenost bývá výsledkem harmonizace celkového osobního a profesního života.

Dva z jedenácti komunikačních partnerů by se rádi zdokonalili ve svých volnočasových činnostech.

Komunikační partner č. 5 by byl rád lepší v oblasti fitness: „*Rád bych dosáhnul maximální fyzický kondice a zdravého poměru tuků a svalů. Je pro mě důležité cítit se dobře a sport mě k tomu motivuje.*“

3. okruh: *Volný čas*

Třetí okruh otázek prezentuje odpovědi komunikačních partnerů na otázky vnímání a trávení volného času.

Tabulka č. 7: Vnímání volného času

	Volný čas jako regenerace na další práci	Volný čas jako naplnění potřeb, které nejsou naplněny v práci
KP č. 1		
KP č. 2	X	
KP č. 3		X
KP č. 4		X
KP č. 5		X
KP č. 6	X	X
KP č. 7		X
KP č. 8		X
KP č. 9	X	
KP č. 10	X	X
KP č. 11	X	X

Zdroj: vlastní výzkum

Podle získaných odpovědí se volný čas komunikačních partnerů rozdělil do dvou kategorií, a to volný čas jako regenerace na další práci a volný čas jako naplnění potřeb, které nejsou naplněny v práci.

Pět komunikačních partnerů vnímají volný čas jako dobu, kdy si mohou nabrat energii na další pracovní den.

Volný čas jako čas, kdy člověk může naplnit potřeby, které v pracovní době nenaplní, vnímá osm komunikačních partnerů.

„Volný čas je pro mě časem, ve kterém můžu dělat to, co chci a nemusím dělat to, co jinak dělat musím. Ale volného času chci co nejvíc, takže i ty povinnosti budu zkoušet co nejvíce osekát – delegovat.“ Tvrdí komunikační partner č. 1.

Pro komunikačního partnera č. 6 má význam volný čas jakožto dobu, kdy může nabrat síly na další den při činnostech, které ho baví. Síly nabírá nejčastěji aktivně při sportu, sledování filmů a cestováním.

Komunikační partner č. 8 vnímá svůj volný čas, jako časové rozmezí, kdy nemusí být v práci a kdy si může dělat to, co sám dělat chce. Nejčastěji svůj volný čas využívá k trávení chvil s přítelkyní, hraním deskových her, sportem, hudbou a objevováním zapomenutých míst, ruin.

Komunikační partnerka č. 9 uvedla, že volný čas je pro ni dobou, kdy nemá žádné povinnosti. *„Moc volného času vlastně ani nemám, vždycky je co dělat. Upřímně, když nemám co na práci, tak se cítím neproduktivně a jsem trochu nervózní, že nic nedělám.“*

U komunikačního partnera č. 10 je volný čas rozložen do dvou částí, kdy ho po práci čeká zábava ve formě koníčků, nejčastěji je to sport a relaxace na rodinné chatě v přírodě, v druhé části, obvykle večer, nabírá síly na další pracovní den, kterou vnímá jako povinnosti a nebaví ho.

Komunikační partnerka č. 11 má naprosto jasno, v tom, co pro ni znamená volný čas. *„Je to pro mě odpočinek, a to u jakéhokoliv sportu. A když je toho všeho moc, tak se svalím na gauč.“* Nejvíce spokojenou ji činí společnost přátel. Ostatní činnosti se odvíjí od ročního období a od momentální finanční situace.

Tabulka č. 8: Trávení volného času

	Sport	Přátelé	Partner	Práce	Vzdělávání
KP č. 1	X		X	X	X
KP č. 2		X			
KP č. 3	X			X	
KP č. 4	X	X	X		
KP č. 5	X	X			X
KP č. 6	X	X		X	X
KP č. 7	X	X	X		
KP č. 8	X		X		X
KP č. 9			X	X	X
KP č. 10	X	X			
KP č. 11	X	X	X		

Zdroj: vlastní výzkum

Výše uvedená tabulka vyobrazuje nejčastější způsoby trávení volného času komunikačních partnerů.

Osm z jedenácti, tedy většina komunikačních partnerů a partnerek tráví svůj volný čas sportem.

Komunikační partner č. 1 uvedl, s jakým záměrem toto činí: „*Důležité je hýbat se, abych v šedesáti mohl dělat to, co mě baví.*“

Komunikační partner č. 3 vyjmenoval hned několik svých oblíbených sportů, kterým se aktivně věnuje. Patří mezi ně zejména fotbal, hokej, bojové sporty a pravidelná návštěva fitness studia.

Komunikační partner č. 2 se jako jediný ze všech komunikačních partnerů věnuje sportu především pasivně: „*Koukám rád na fotbal. Baví mě i písničky kapel, kde se huláká o fotbalu, prostě všechno, co je s tím nějak spojený.*“

Sedm z jedenácti komunikačních partnerů tráví svůj volný čas s přáteli, šest z jedenácti se dělí o svůj volný čas se svým partnerem/partnerkou. Pět komunikačních partnerů z jedenácti se ve svém volnu rádo vzdělává, na posledním místě s počtem čtyř z jedenácti celkových tráví volný čas prací.

„Má práce ji mým koníčkem“ říká hrdě komunikační partner č. 1.

4. okruh: *Extremismus a xenofobie*

V rámci tohoto okruhu otázek jsem komunikační partnerky a komunikační partnery požádala, aby vydefinovali pojem „extremismus“ a pojem „xenofobie“ podle jejich vlastního mínění. Na tyto pojmy většina komunikačních partnerů sama navázala k současnému tématu tzv. uprchlické krize. Proto jsem tuto otázku položila i zbylým komunikačním partnerům a partnerkám a zařadila je do své diplomové práce a to i vzhledem k aktuálnosti tématu.

Komunikační partner č. 1 vydefinoval pojem extremismus jako něco, kdy se jedinec, nebo skupina snaží dosáhnout svojí pravdy a nebojí se k tomu použít jakékoliv prostředky: *„Je jedno, jestli to jedinec dělá aktivně např. dement, co hází Molotovy do Kliniky, nebo na internetu, např. vidlák, co přeje smrt a utopení všem uprchlíkům. A je jedno, ze který strany. Takže extremisti jsou pro mě i ti, kdo by nekriticky přijímali všechny lidi, co sem přichází, bez ohledu na rizika, aniž by o nich cokoli věděli, a ještě zvládají všechny, kdo s tím nesouhlasí označovat za fašisty, nácky, rasisty a já nevím co ...“*

Komunikační partner č. 2 popsal extremismus jako ideologii, kdy lidé porušují právo a vyjadřují svou nenávist vůči cizí rase, národnosti nebo jinému náboženství, a to jak fyzickou, tak i verbální agresivitou. K uprchlické krizi se vyjádřil následovně: *„Mám strach, že dopadneme jako v Německu. To není dobře. Tam si myslím, že to bude ještě vostrý. Když nevypukne nějaká občanská válka, tak to budeme mít hodně velký štěstí.*

Ale je jasný, že k nám se asi moc nepohrnou, když tu nic nemáme ani my. Jinak co kde občas přečtu, jako posledně, že ty hovada ve vládě se nějak domluvily a posílají jim tam za hranice šlapky, aby jim bylo dobře, a udělej si potřebu a potom to k nám vrátí s nemocema, který tady ani neznáme, tak bych blil. A můžem čekat, jak to dopadne.

Jinak není dobře, že je tahaj do Evropy a ještě je dotujou, doplácet na to budeme my, kdo jinej. Prostě se mi to celý nelíbí.“

Pojem extremismus je podle komunikačního partnera č. 3: *„když lidé trpí nějakým komplexem a potřebují ho ventilovat v nějaké skupině, proti nějaké skupině. A to platí jak o radikální pravici, tak radikální levici, když to vezmem politicky. Dál lidi, kterým se v životě něco nedaří a obviňují skupinu lidí, která může za jejich problémy. Přitom přece každý svého štěstí strůjce.“*

Komunikační partner č. 4 se k pojmům vyjádřil pouze stručně: *„Extremismus, to je, když už to někdo hrotí až moc, jako fašouni, ale i levičáci, to už je prostě extrém a pro mě jsou to labilní lidi, který na sebe chtějí jenom upozornit a tahají do toho politiku ...“*

Tabulka č. 9: Extremistická uskupení, strany a sdružení pohledem kom. partnerů

	Antifa	Neonacistické organizace	Náboženské sekty	Diktatury	Teroristické organizace
KP č. 1	X	X	X	X	X
KP č. 2		X			
KP č. 3	X	X	X	X	X
KP č. 4	X	X			
KP č. 5	X	X			
KP č. 6		X	X	X	X
KP č. 7	X	X	X	X	X
KP č. 8	X	X	X		
KP č. 9		X		X	X
KP č. 10		X	X		X
KP č. 11	X	X	X		

Zdroj: vlastní výzkum

Komunikační partneři měli v této otázce celkem jasno. Všech jedenáct komunikačních partnerů je toho názoru, že do extrémistických sdružení patří rozhodně neonacistické organizace.

Sedm komunikačních partnerů považuje za extrémistické uskupení i levicové sdružení Antifa a náboženské sekty.

Teroristické organizace zmínilo dohromady šest komunikačních partnerů.

Pět komunikačních partnerů se shodlo na tom, že diktatury jsou taktéž extrémistické.

Komunikační partner č. 6 uvedl, že za extrémistická uskupení považuje zejména různé neonacistické organizace, např. Národní odpor, Blood and Honour, Combat 18 a Ku-Klux-Klan. Dále uvedl všeobecně náboženské sekty, teroristické organizace a diktatury. Naopak k organizaci Antifa, kterou označili někteří komunikační partneři jako extrémistickou, se vyjadřuje následujícím způsobem: *„Boj proti fašismu podle mě není extrémní. Nic extrémistického na tom nevidím. Před 70ti lety to byl naprosto běžný postoj každého občana naší vlasti, jakožto okupované země, tak nevím, proč by to dnes mělo být extrémistické. Podle mě je to naprosto přirozený postoj u zdravě uvažujícího jedince. Jsem hrdý na to, že se v naší společnosti vyskytují lidé, kteří bojují proti zlu.“*

Komunikační partnerka č. 9 je toho názoru, že všechny extrémistické organizace bojují za jakési svoje vlastní dobro: *„Každý, kdo bojuje za tu svou konkrétní organizaci, ji sám nepovažuje za extrémní, i když její charakter tomu na první pohled vypovídá. Já považuji za extrémistické veškeré teroristické organizace, samozřejmě různé skupiny náckovských organizací, vláda, která panuje třeba v Turecku je taky už hodně daleko za hranicí normalnosti. To samé Rusko.“*

Komunikační partnerka č. 11 se domnívá, že do extrémistických organizací můžeme zařadit i organizaci Antifa: *„Na lidi, kteří nemají s touhle scénou nic společného, můžou působit jako ti, co proti fašismu opravdu bojujou. Můj názor je takovej, že se za název „antifa“ pouze schovávají a skutečnost je opačná. Myslím to tak, že akorát spakují lidi, kteří k pravici naopak tíhnou, a ne že se staví proti ní.“*

I přesto, že s myšlenkami organizace Antifa komunikační partnerka č. 5 souhlasí, domnívá se, že způsob, kterým své hodnoty a myšlenky tato organizace prezentuje, je často extrémní: *„Prosazování jejich myšlenek je v podstatě stejný jako u nácků. Tím*

myslim nasilí na demonstracích atd. A co teprve označení, že kdo nebojuje proti náckům je náckem sám!“

Tabulka č. 10: Sebereflexe komunikačních partnerů ohledně otázky xenofobie

	Nejsem xenofobní	Jsem xenofobní
KP č. 1	X	
KP č. 2	X	
KP č. 3		X
KP č. 4	X	
KP č. 5		X
KP č. 6	X	
KP č. 7	X	
KP č. 8	X	
KP č. 9	X	
KP č. 10		X
KP č. 11	X	

Zdroj: vlastní výzkum

Pojem xenofobie nedělal jako definice komunikačním partnerům problém. Avšak sebereflexe nemůže být jiná, než-li subjektivní, i proto byla podle mého názoru nedostatečná, příliš povrchní.

Osm z jedenácti komunikačních partnerů o sobě uvedlo, že se za xenofobní nepovažují. Naopak jen zbylí tři komunikační partneři přiznali, že jsou xenofobní.

Komunikační partner č. 1 vydefinoval pojem xenofobie jako neodůvodněný a nepodložený strach z neznámého, házení lidí do jednoho pytle bez ohledu na to, jací jsou jako jednotlivci. K definici ale současně podotknul, že *„je rozdíl, mít k neznámému nedůvěru a být ochotnej se přesvědčit, že je neopodstatněná anebo si udělat nějak debilní předsudek, na základě kterýho někoho, jednotlivce nebo skupinu, odsoudím.*

Podle komunikačního partnera č. 2 je xenofobie nenávist vůči něčemu neznámému. Definicí doplňuje o svůj postoj: *Já xenofob nejsem, at' si každé věří, čemu chce...ale serou mě čmoudi, že se roztahujou po Evropě a chtějí si vymoci nějaký svoje práva, jako třeba Šariu...vole jsou v naší zemi, pro ně cizí, tak co si vyskakují. Při doplňující otázce, koho konkrétně komunikační partner pod pojmem „čmoudi“ míní, odpověděl: „...platím je z mejch daní, cikání posraný, a uprchlíci jsou to samý, většina taky makat nebude.“ Zdroj svých prognóz již komunikační partner neuvedl.*

Xenofobie pro komunikačního partnera č. 3 znamená strach z něčeho neznámého. Směrem k uprchlíkům se zároveň vyjadřuje následovně: *„Tito lidé mají úplně jinou mentalitu a jsou učeni jiným zvyklostem, než běžný Evropan. Oni jsou také xenofobní, každý je tak trochu svým způsobem xenofob. Oni z nás mají také strach...nevadí mi barva kůže, ale to, že tito lidé, respektive nejméně polovina z nich, se nebude chtít přizpůsobit evropské kultuře. A bude to zde za pár desetiletí vypadat jako někde ve středověku, kde žena bude mít menší hodnotu, než zvíře.“* Na závěr komunikační partner uvedl, že je xenofob.

Komunikační partner č. 4 tápe a popisuje xenofobii jako nadřazenost a nenávist k ostatním rasám. Po objasnění pojmu uvádí, že xenofob není. Z uprchlíků, jak sám uvádí, ale nadšený není: *„Tohle jsou lidi, kde se většina drží ještě zásad ze středověku, a podle mě nejsou schopný a řek bych, že ani nechtějí nějak se začlenit do naší společnosti, nehledě na to, že spousta z nich má závažný nemoci. Tohle je taková zvláštní sorta lidí at' už co do víry tak myšlení.“* Po doptání jaké konkrétní středověké praktiky a různé nemoci myslí, uvedl komunikační partner např. ukamenování, řezání hlav, nerovnoprávnost žen, kdy je žena jen kus něčeho. Z nemocí vyjmenoval tuberkulosu a HIV.

Komunikační partner č. 6 sám sebe nepovažuje za xenofobního z toho důvodu, že jeho koníčkem je cestování, poznávání nových světů a kultur. I přesto, že by mu některé kultury a způsoby života nevyhovovaly, není to důvod je nenávidět: *„Každý má představu o životě jinou, každá kultura, každá země, každý by měl mít právo žít si život vlastní cestou, pokud tím jakkoliv neomezuje ostatní nebo nezhoršuje podmínky k životu ostatním lidem.“* K uprchlické krizi se vyjadřuje stručně: *„Lidem, kteří utíkají před válkou, bych pomoc neodepřel (kdyby vypukla válka u nás, byl bych mezi prvníma, kdo by utíkal). Nevím ani, co se mezi uprchlíky odehrává v táborech. Ani jednoho jsem*

nepotkal, nebo nenavštívil, nenacházím se na těch místech, a protože věřit dnešním médiím je slepé a hloupé, nedokážu říct jednoznačnou odpověď na otázku uprchlické krize.“

Komunikační partner č. 8 zvolil definici xenofobie poněkud odlišnou od ostatních komunikačních partnerů: *„Je to značka, kterou ti dá kdejaká smažka, když nebudeš říkat to, co ona chce, abys říkal.“*

Komunikační partnerka č. 9 uvedla, že občas cítí, že má strach z cizích věcí. Za xenofobní se ale nepovažuje. *„Myslím si, že je přirozené mít tak trochu strach z cizího. Ale zároveň je krátkozraké nechat se tím semlít. Mluví často s cizinci, i s muslimy. Jsou to úplně normální lidi, jako jsme my. Je potřeba popisovat věci tak, jak jsou, v každém případě neházet všechny do jednoho pytle, jak se říká. Tohle dělají jen ti největší burani a omezenci, protože uvažovat více do hloubky je pro ně moc složité. Mnohem nebezpečnější jsou pro mě lidé, kteří šíří strach a nenávist a vychovávají v tom i svoje děti.“* Na konci ještě podotkla, že strach z uprchlíků každopádně nemá, naopak by jim ráda nějak pomohla.

Komunikační partner č. 10 o sobě přiznává, že je xenofob. Současně uvádí definici xenofobie následovně: *„Je to chování, které je nedůvěra a nepřátelství k cizím věcem, je to prostě strach z nepoznaných věcí, projevuje se i u živočichů a ne jen u lidí.“* K tomu dodává: *„Nemůžu odsoudit věci, které jsem nepoznal, nezkusil.“* O uprchlické krizi se nejdříve zdráhal vyjadřovat ze strachu, že bude označován za neonacistu, poté se ale vyjadřuje následovně: *„Tak fajn. Nechápu tyhle mladé chcípáky, co odtud utíkají, aby tady mohli dělat bordel, je vidět, že jim jde jen o prachy a ne o válku a krizi tam u nich, když tam můžou zůstat ženy a bojovat proti IS, tak nechápu, proč oni ne, na místo, aby dělali bordel v Evropě, hráli si s telefonama, které nemá kolik lidí ani tady a vystavovali se na sociálních sítích. Jsem pro, aby se pomohlo dětem, starejm, ženám, dočasně, než se to tam vyřeší, ale tyhle chcípáky bych tam vracel hned. Nikdy jsem neměl takovýhle řeči, ale jednou by šáhli na někoho z mé rodiny, na přítelkyni a domlátil bych je, ať je to bílej, růžovej, nebo žlutěj.“*

5. okruh: *Vztah ke společnosti*

Vztah, jaký mají skinheads ke společnosti a společnost ke skinheads, kterým jsem se zabývala v rámci výše uvedeného okruhu otázek, nelze přesně definovat. Každá strana má jiný úhel pohledu a jiný postoj. Rozhovor s komunikačními partnery může ukazovat, že jde často pouze o špatnou interpretaci, komunikační šumy anebo o klasické stereotypy.

Všichni komunikační partneři i partnerky se shodly na tom, že obraz jejich subkultury v médiích není dobrý. Všichni uvedli, že jsou v médiích prezentováni jako negativní osoby, nejčastěji jsou spojovány s neofašismem, neonacismem a všeobecně s násilím.

Komunikační partner č. 1 se domnívá, že většině lidí se po vyřknutí slova skinhead okamžitě vybaví neonacista: *„Je to asi z historických důvodů a kvůli tomu, jak to tu vypadalo v devadesátých letech. Média pak zastydla v té době, informovala o skins jako o rasistech nebo náckách, což se zapsalo do povědomí veřejnosti.“* Dodal pak, že by neviděl, že by se v médiích tuto situaci pokoušel někdo změnit, vyjasnit obraz subkultury skinheads.

Komunikační partner č. 3 není spokojen s tím, jak subkulturu skinheads média často prezentují, i proto se snaží sám pomocí dialogu o nápravu: *„Lidem, co o to stojí, se snažím vysvětlit, že nejsme požírači dětí, že nehajlujem. Těm, co o to nestojí, nechám jejich názor, ať si o mně myslí, co chtějí.“*

Komunikační partnerka č. 9 se taky domnívá, že se většině lidí vybaví negativní osoba. Ale zároveň je ráda, když svým přátelům může vždy objasnit, jak to ve skutečnosti je. Je toho názoru, že se celkový obraz subkultury skinheads v médiích mění díky dokumentům, které ve veřejnoprávní televizi o subkulturách proběhly. *„Podle mého názoru se v těch dokumentárních filmech skins ukázali, jakože teda nejsou ti fašisté a neonacisté. Celkově na mě ale někteří působili trochu buransky a komicky. Ale věřím, že pár lidí je může vnímat v lepším obraze.“*

2.7 Komparace výsledků výzkumu s dostupnou literaturou

1. okruh: Základní informace

V rámci prvního okruhu otázek položeného rozhovoru bylo zjištěno, že 9 z 11 komunikačních partnerů se zařazuje do tzv. apolitické odnože Oi! skins.

Z výsledků vyplývají následující skutečnosti. Můžeme vidět, že většina komunikačních partnerů se zařazuje do tzv. apolitické odnože Oi! skins. Komunikačním partnerům a partnerkám je tato odnož sympatická z toho důvodu, že se nezajímá o politiku, tudíž nedochází ke zbytečným sporům.

Tři komunikační partneři uvedli k apolitické odnoži ještě punkovou nebo anarchistickou odnož. Podle webu wikipedia.org (©2016) se k heslu „Punks and Skins United“, které je spojené s odnoží S.H.A.R.P. , hlásí také levicoví Red skins.

Komunikační partner č. 6 zmínil, že se cítí být součástí antifašistické levicově zaměřené organizace Antifašistická akce (Antifa), kterou ale považují komunikační partneři č. 3, 10 a 11 za extrémistickou stranu. S tím se shoduje Ministerstvo vnitra ČR (2004, str. 6-35), která vnímá tuto organizaci také jako levicově extrémistickou organizaci. Komunikační partner č. 6 ale není tohoto mínění a je přesvědčen, že Antifašistická akce rozhodně extrémistickou organizací není.

Pouze jedna komunikační partnerka, a to č. 5, se řadí k odnoži tzv. S.H.A.R.P.

Dále bylo v rámci tohoto okruhu zjištěno, že všichni komunikační partneři a partnerky vstoupily do subkultury skinheads v období puberty. Podle Friederike von Bredow (2014) je pro období puberty typické provokativní chování, práskání dveří, urážlivá gesta, ohnivé diskuse. V tomto období věku, tedy přibližně 10-18 let v závislosti na individuálních faktorech, je pro mladého člověka důležité držet krok se svými vrstevníky, aby mohl být uznáván.

Devět komunikačních partnerů uvedlo jako hlavní argument, proč se chtěli stát součástí subkultury, potřebu někam patřit, potřebu být v partě. Riesman (in Kleinen, 1972, str. 4) popisuje partu kamarádů jako vlivnou skupinu zejména ve vztahu k hudbě: „*Mladiství, který poslouchá sám hudbu, se chová, jako by byl ve společnosti „ostatních“.* Pokouší se být posluchačem a vytvořit si současně k partě vztah.“ Mezi

specifické fyzické a psychické potřeby mladých lidí patří podle Švehelky (2012, str. 7) potřeba někam patřit, potřeba provozovat volnočasové aktivity, přinejlepším osobní kontakt s vrstevníky.

Celkem osm komunikačních partnerů a partnerek uvedlo jako jeden z důvodů, proč vstoupily do subkultury, zájem o hudbu, která je typickou pro jejich subkulturu. Texty písní s jednoduchou tematikou týkající se zábavy, popíjení piva, přátelství, ale i běžnými problémy s přítelkyněmi, s prací, nebo např. i o fotbalu v kombinaci s jednoduchými melodiemi způsobilo to, že během koncertů si velká část lidí společně popěvovalo a komunikační partneři se cítili být ještě hlouběji začleněni v partě.

Pět komunikačních partnerů uvedlo jako jeden z důvodů i celkový životní styl skinheads. Do toho patří zejména setkávání se s přáteli u piva, navštěvování koncertů, láska k fotbalu, ale i upravený módní styl. Do toho můžeme zařadit podle webu punk.cz (2006) tzv. těžké boty, džíny, polokošile nejčastěji značky Ben Sherman, bunda zvaná Bomber a holá hlava.

Politiku jako důvod vstupu uvedli celkem tři komunikační partneři, a to nejčastěji ve spojení s aktivním i pasivním bojem proti fašismu a nacismu.

Na otázku reprezentace subkultury skinheds jsem získala tyto odpovědi: sedm komunikačních partnerů uvedlo, že svou subkulturu podporují tím, že navštěvují koncerty, kupují CD a LP kapel a jiné fanouškovské zboží, tzv. merch. Finanční podpora je důležitá především pro zachování hudební scény, kultury. Neboť při těchto akcích musí hudební kapely vynakládat takové náklady, jako jsou doprava, pronájem sálu a čas, který věnují nejen zkouškám, ale i samotným vystoupením.

Šest komunikačních partnerů a partnerek reprezentují svou subkulturu zejména tím, že se chovají slušně, dodržují zákony a jsou otevření k jakémukoliv dialogu s lidmi, kteří subkulturu neznají. Kdo se o subkulturu zajímá, dostane podle komunikačních partnerů a komunikačních partnerek odpovědi na svoje otázky.

Dva z jedenácti komunikačních partnerů odpověděli, že svou subkulturu reprezentují zejména tím, jak se oblékají, tzn. podle tzv. „dress codu“, který je typický pro subkulturu skinheads. Dbají na čistotu a upravenost. I podle Lojdové (2013) bylo oblečení, které skinheads nosily, vždy čisté a upravené. Zejména košile byly vždy pečlivě vyžehlené.

2. okruh: Hodnotový systém a cíle

Ve druhém okruhu otázek jsem se věnovala hodnotovým orientacím nerasistických členů subkultury skinheads a jejich cílům, kterých chtějí ve svém životě dosáhnout. Tento okruh odpovídá na 1. výzkumnou otázku, která zní: „**Jak se mění hodnoty nerasistických členů subkultury skinheads?**“

Nejvíce komunikačních partnerů vypovědělo, že je pro ně jednou z nejpodstatnějších hodnot rodina, tedy místo, kam se mohou vždy vracet. Podle Capirkaloglu (2013, str. 36) je rodina elementárním základnou plnící několik základních funkcí, a to sociální, biologickou a psychologickou. Podle Comteho (in Stachová 2003, str. 5) patří rodina mezi ty primární instituce, které budují a udržují společenský řád. V roce 1999 byla dokonce Evropským parlamentem přijata tzv. Úmluva na ochranu rodiny a dítěte“. Ve článku č. 33 jsou deklarována práva rodiny na hospodářskou, právní a sociální ochranu (Wingen, 2000, str. 68). Dle Horákové (2005, str. 4) má největší význam pro většinu Čechů právě rodina. I podle výzkumného projektu „Sociální a kulturní soudržnost v diferencované společnosti“, který cituje Červenka (2005) představuje nejvyšší hodnotu právě rodina.

Jako druhá nejčastější odpověď zazněly hned čtyři hodnoty. A to zdraví, přátelství, práce a partnerská láska.

Zdraví je hodnota, která se u většinové společnosti vyskytuje vždy mezi prvními místy, zejména z toho důvodu, že je spojena s pudem sebezáchovy (Holčík, 2012). Zdraví zařadili komunikační partnerky a partneři mezi nejpodstatnější hodnoty celkem sedmkrát.

Přátelství je jednou z hodnot, kterou někteří autoři pojmají v jednom okruhu právě s rodinou. Komunikační partneři toto pojetí ale vždy rozdělovali. Podle Červenky (2005), který cituje výzkumný projekt, se přátelé vyskytují na druhém místě hned za rodinou. Přátelé jsou jedni z nejdůležitějších opět pro sedm z jedenácti komunikačních partnerů.

I práce byla pro komunikační partnery a partnerky jednou z nejfrekventovanějších odpovědí, znovu celkem pro sedm komunikačních partnerů a partnerek. Práce se, podle výzkumu, který ve svém článku cituje Červenka (2005), objevuje na třetím místě. Dle Halíka, kterého cituje web lipa.cz (2002) byla práce

základní hodnotou klasiků Marxismu. Dle výzkumů organizovaných Centrem pro výzkum veřejného mínění citovaných Čadovou (2006) je práce dlouhodobě řazena do nejpodstatnějších hodnot, která samozřejmě souvisí s rodinou a dětmi.

Pro dohromady sedm komunikačních partnerů je jednou z nejvýznamnějších hodnot i partnerská láska. Pausálně můžeme lásku definovat jako vztah někoho k něčemu, nebo k někomu. Například láska mateřská, partnerská, láska k sobě samému, láska může být i vztahem k nějakému určitému místu. Láska může být i definicí k určité činnosti, která nás naplňuje. V našem případě, kdy komunikační partneři zařazují mezi své hodnoty lásku partnerskou, jde o vztah někoho k někomu. Láska se odráží na našem psychickém, ale i fyzickém stavu, a to zejména proto, že je jednou z nejsilnějších a nejpříjemnějších emocí. V případě absence lásky člověk prožívá pocity, jako jsou prázdnota, pocit nepotřebnosti, ale i úzkosti (Frankl, 1994, str. 73). Dle Dorotíkové (2005, str. 96) láska spoluutváří morálku člověka.

Velmi důležitou hodnotou je pro dohromady pět komunikačních partnerů i svoboda a volný čas. Maslow (2014, str. 139) zařazuje hodnotu svobody do tzv. nižších hodnot, které musí být uspokojeny, aby mohlo být dosaženo hodnot vyšších. Dále uvádí, že hodnota svobody se nejvíce projevuje v dětství. Volný čas je spojen se svobodou rozhodnout si, co chci ve svém volnu dělat.

Tři komunikační partneři uvedli, že je pro ně v životě důležité hodnota hrdosti a čest. Riegel (2007, str. 77) uvádí, že tyto hodnoty byly považovány v 19. století zejména v USA a Anglii jako iracionální. Komunikační partneři uvedli, že jsou hrdí na to, že jsou Češi. Avšak faktem zůstává, že být hrdý na to, že jsem se narodil na území té, nebo oné země, je nelogické. Je to věc, kterou nemůžeme sami svobodně ovlivnit. Filip (1990, str.163) popisuje dle mého názoru tuto hrdost výstižně: „*Nepíšu, mlčím, ale mlčím hrdě a nebezpečně.*“. Sommerová (2016) zmiňuje, že pocit hrdosti u naší národnosti dlouhodobě zaostává. Čest je podle Maslowa (2014, str. 139) řadí do vyšších růstových hodnot. Spadá také do podskupiny spravedlnosti, společně s uspořádaností a zákonitostí.

Dva komunikační partneři a partnerky považují za podstatné ve své hodnotové orientaci pokoru. Urban (2011, str. 246) uvádí, že jedním z atributů pro harmonický život, je kromě jiných i právě pokora. Zormanová a Drozdová (2012) přisuzují pokoru spíše ženám.

Věrnost je jednou z hodnot, kterou uvedl jeden komunikační partner. Manželé Eyrovi (2013, str. 77) zařazují věrnost do tzv. hodnot bytí. Dále mezi ně patří například poctivost, odvaha, zdrženlivost nebo samostatnost.

Hodnota je podle Hartla a Hartlové (2009, str. 192) vlastně určitou vlastností, kterou připisujeme konkrétním aktivitám, jednáním, stavům nebo předmětům ve vztahu k uspokojení našich potřeb. Můžeme tedy říci, že hodnoty jsou jakýmsi odrazem našich potřeb.

Jakož i lidé, kteří se do žádné subkultury neřadí, tak i členové subkultury skinheads mají určité osobní cíle. V oblasti individuálních cílů komunikačních partnerů bylo zjištěno, že často se jedná o snahu něco v životě změnit, něčeho dosáhnout.

Výsledky byly často vyrovnané, neboť všichni směřujeme k podobným všeobecným cílům. Většina komunikačních partnerů se chce v budoucnu zaměřit na rodinu, kdy ji někteří plánují založit, nebo se jí více věnovat. Dalším důležitým cílem je kariéra, neboť je podstatné mít zajištěný zdroj příjmů, a to především z důvodu existenčních. Několik komunikačních partnerů není spokojených se svojí současnou pracovní pozicí, a tak by rádi tuto skutečnost v budoucnu změnili. I cíl zlepšovat se v činnostech, které člověk vykonává ve svém volném čase, je pro komunikační partnery důležitý. Komunikační partner č. 3 by byl rád lepší v oboru fitness a box. Rád na sobě pracuje a udržuje se v kondici, ale současně mu dělá velkou radost vidět výsledky své snahy. Posledním z elementárních cílů, který komunikační partneři uvedli, je dosáhnout celkové spokojenosti, tedy rovnováhy mezi osobním a profesním životem, současně si udržovat zdraví a to jak fyzické, tak psychické. „*Rodina může zničit tvůj život i úspěch, protože tě miluje*“, tvrdí Prešovský (2015, str. 89).

3. okruh: Volný čas

Ve třetím okruhu věnovanému volnému času jsem se zabývala významem a vyplněním volného času komunikačních partnerů. Nejprve jsem se komunikačních partnerů dotázala na to, jaký význam má pro ně volný čas. Bylo zjištěno, že většina komunikačních partnerek pojímá svůj volný čas jako dobu, kdy mohou vykonávat činnosti, které během pracovní doby nejsou uskutečnitelné. Toto vnímání volného času bylo zaznamenáno celkem u osmi z jedenácti komunikačních partnerů a partnerek.

Hofbauer (2004, str. 13) popisuje volný čas následovně: „*Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.*“ A právě i takto vnímají komunikační partneři svůj volný čas. Definice Dumazediera (in Jíra 1997, str. 2) uvádí, že volný čas je určitá složka aktivit, které provozujeme přesně tak, jak chceme a jak sami uznáme za vhodné.

Pět komunikačních partnerů využívá svůj volný čas k nasbírání sil na další práci. Ve skriptech fakulty sportovních studií Masarykoví univerzity (2006, str. 7) stojí, že správně strávený volný čas by měl být složený především z obnovování fyzických i psychických sil, a to zejména skrz aktivní rozšiřování obzorů a kvality osobnosti. A tím, že rozvíjíme sebe sama, rozvíjíme i okolní prostředí a celou společnost.

V rámci tohoto okruhu bylo také možné najít odpovědi na výzkumnou otázku č. 2: **„Jak tráví svůj volný čas nerasističtí členové subkultury skinheads?“**

Většina komunikačních partnerů a partnerek se ve svém volném čase věnuje především sportu. Dle Mezinárodního programu sociálního výzkumu (in Patočková a Šafr, 2010, str. 22) se ve svém volném čase věnují lidé z 12% právě sportovním nebo jiným fyzickým aktivitám, včetně procházek. V porovnání s vyspělou Západní Evropou ale sportujeme méně. Majer (2011) uvádí, že lidé, kteří tráví svůj volný čas aktivně, jsou šťastnější, než ti, kteří jsou pasivní.

Celkem sedm komunikačních partnerů a partnerek uvedlo, že tráví svůj volný čas s přáteli. Bocan et al. (2012, str. 36) uvádí, že se stoupajícím věkem se mění orientace z individuálně vykonávaných činností na skupinové, tedy tráví děti a mládež volný čas častěji s přáteli, v partě. Právě s přáteli tráví průměrný člověk necelou hodinu volného času denně (Sociologický ústav AV ČR, 2016, str. 14).

Šest komunikačních partnerů a partnerek tráví svůj volný čas se svým partnerem, nebo partnerkou. Dle Saka (2000, str. 68) můžeme zařadit volný čas trávený s partnerem do tzv. extrovertně orientované činnosti. Společně a s partnerem či partnerkou pak můžeme vykonávat i další jiné, již uvedené volnočasové aktivity, jako je již zmiňovaný sport, nebo sledování televize, jakožto často vykonávané činnosti.

Pět komunikačních partnerů se ve svém volném čase vzdělává. Oproti jiným evropským zemím se však ve svém volném čase Češi méně vzdělávají a rozvíjí svou osobnost (Šafr, Patočková, 2010, str. 21-27).

Pouze čtyři komunikační partneři a partnerky tráví svůj volný čas prací, a to především proto, že je jejich koníčkem. V momentě, kdy svou práci děláme rádi, baví nás a je naší dobrovolnou volnočasovou aktivitou, našli jsme ideální kombinaci profesního a osobního života. Podle Patočkové a Šafra (2010, str. 21-27) se Češi méně nudí, ale jsou uspěchaní a věnují se práci i mimo pracovní dobu. Toto je typické pro postkomunistické země, jakými jsou Slovinsko, Slovensko, Rusko, Polsko, Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko a Litva.

4. okruh: *Extrémismus a xenofobie*

V okruhu pojmenovaném Extrémismus a xenofobie jsem získala odpovědi na výzkumnou otázku č. 3: „**Jaký je postoj komunikačních partnerů v otázkách extremismu a uprchlické krize?**“

Zjistila jsem, že všichni komunikační partneři a partnerky vědí, jaký je význam pojmu extrémismus. Za extrémistické uskupení považují všichni komunikační partneři a partnerky neonacistické organizace. Podle deníku Bulletinu (2008) se část členů neonacistických subjektů, a to mužů i žen, otevřeně hlásí k ideologii nacionálnímu socialismu, zejména na shromážděních a demonstracích.

Jako druhou a třetí nejfrekventovanější odpověď uvedli komunikační partneři a partnerky organizaci Antifašistická akce a náboženské sekty. Dle Profanta a Štampacha (2000, str. 5-6) bývají často problémy s vydefinováním pojmu sekta mezi odborným a obecným významem a často bývá tento výraz používán jako nadávka.

Jako čtvrtá nejčastější odpověď na otázku extrémistických uskupení zazněl mezi komunikačními partnery a partnerkami výraz teroristických organizací. Celých 6 komunikačních partnerů je přesvědčena, že mezi extrémistické organizace můžeme zařadit například v současnosti nejznámější organizaci Islámský stát, nebo Al-Káida. Sosnin (2009, str. 6) definuje terorismus jako „*změnu psychologického vztahu u velkých skupin lidí*“. Tato změna v myšlení je prakticky cílem všech teroristických uskupení.

Pět komunikačních partnerů a partnerek z jedenácti se domnívá, že diktatura je také formou extrémismus. S tím souhlasí Lebeda (2013, str. 10), který řadí do ultralevice kromě diktatury i např. komunismus, neobolševismus, antifašismus, antikapitalismus a Antifašistickou akci, ale i subkulturu hnutí skinheads. Do

ultrapravice zařazuje, mimo jiné v současné době stále aktuálnější, pravicový populismus.

Další otázka se zabývala xenofobií. Celkem osm komunikačních partnerů z jedenácti uvedlo, že nejsou xenofobní. I přes tento fakt současně uvedli, že mají silnou obavu z uprchlické krize a s ní spojeným spolužitím v multikulturním prostředí. Uvedli zejména obavu o zavedení nových tradic, zákonů a pravidel ve společnosti. Celkem pouze tři komunikační partneři se označili za xenofobně smýšlející. Podle Kubičky (Kubička, 2015) „*v lidech dríme jak touha po hladkém a homogenním povrchu společnosti bez příliš vyčnávajících cizinců, tak i uznání, že cizinci jsou přece jen lidé jako my.*“ Dále uvádí, čímž je v rozporu s jinými autory, že xenofobii v sobě nenosíme od narození, nýbrž je jakýmsi názorovým komplexem. S tímto tvrzením výhradně nesouhlasí Loewenstein (1997, str. 64), který tvrdí, že strach z něčeho neznámého, tedy cizího, dále mimo tohoto agresivní reagování na nepřítele a tíhnutí k zakládání uzavřených skupin, je vrozené, nikoliv naučené. Ivanová a Břichňáčová (2013) se domnívají, že pokud se pokoušíme hodnotit ostatní lidi z pohledu pouze našich socio-kulturních zvyklostí a naší výchovy, vede to jasně ke konfliktu. Tomuto procesu se říká kulturní šok, který ale podle autorky může trvat v rámci týdnů až měsíců.

5. okruh: *Vztah ke společnosti*

Poslední, pátý okruh popisuje vzájemný vztah nerasistických členů subkultury skinheads ke společnosti.

Skinheads se domnívají, že jsou v médiích vyobrazováni negativně, a to zejména jako fašisté, nacisté, rasisté. Tohoto mínění je dohromady 10 komunikačních partnerů z jedenácti. Zejména v USA a v Německu je situace pro subkulturu náročná. Automaticky je skinheadům přisuzováno pravicově založené násilí a rasismu. Bohužel image pití piva, holé hlavy, letecké bundy a vysokých šněrovacích bot si přisuzují i vyznavači fašistických hnutí. Rovnice, že všichni skinheadi jsou rasisté, je pouhým výplodem médií, neboť je těžké přesvědčit okolí, že holohlavá mládež pohybující se po městě s vlajkami pravicově extrémistických politických stran nepatří do tradiční subkultury skinheads (Christes, 2002). Dle Travis a Hardy (2012, str. 8-47) tyto předsudky vůči tradiční subkultuře vznikli především kvůli historii subkultury,

kdy mladí skinheads napadali přistěhovalce z Pakistánu a nenáviděli subkulturu hippies, které to dávali značně najevo. I díky těmto nenávistným projevům mají všeobecně skinheads spíše negativní. Jako další příčinou, konkrétně navazující na českou skinheadskou scénu, bylo nesnadné orientování se v nově vzniklých subkulturách po pádu komunismu, kdy vznikaly hudební kapely jako je např. již ikonický Orlík. Komunikační partner č. 3 je z celé situace značně zklamán, ale nikoho, kdo o to nestojí, se přesvědčit nepokouší. O skinheads informují především internetové zpravodajské weby, které slouží především k jednoduchému a stručnému podání informací bez jistoty, že uvedené informace jsou pravdivé. Takovým příkladem může být např. web Novinky.cz.

Komunikační partnerka č. 9 je toho názoru, že se obraz její oblíbené subkultury v médiích a současně i mezi lidmi zlepšuje. A to hlavně proto, že dnešní moderní doba umožňuje každému vyhledat si informace z více zdrojů, a to nejen z českých webů, ale i ze zahraničních. Toto ale musí být podmíněno určitou motivací chtít se informovat a udělat si následně objektivní náhled na celou situaci.

Podle Slačálka (2011) se ale společnost začíná obracet trochu jiným směrem, než tomu bývalo dříve. Česká společnost se začíná tzv. fašizovat. To znamená, že mnohem větším rizikem je posunutí hranice, kdy se hlavní proud stává agresivnější, stále více lidí hledá neustále nepřítel a v popředí zůstává ideologický fanatismus, nebo také populismus, který zaujímá stále více tzv. „slušných občanů“. *„Rétorika „extremismu“ je pastí, která zneviditelňuje, že skutečnou hrozbou nejsou okraje-extrémy, ale střední proud.“* dodává Slačálek (2011).

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce je přinést vhled do života nerasistických členů subkultury skinheads. Vyjasnit jejich postoje, hodnoty a cíle a poukázat na trávení jejich volného času jakožto podstatnou součást typických rysů této subkultury.

V souladu s cílem práce byly stanoveny tři základní výzkumné otázky v následujícím znění: „Jaké jsou nejčastější hodnoty nerasistických členů subkultury skinheads?“, „Jak tráví svůj volný čas nerasističtí členové subkultury skinheads?“ a „Jaký je postoj komunikačních partnerů v otázkách extremismu a uprchlické krize?“ Aby byly odpovědi na tyto otázky získány, probíhaly na základě kvalitativního výzkumu polostrukturované rozhovory s nerasistickými členy subkultury skinheads, kteří byli do výzkumu vybíráni metodou sněhové koule.

Důvody vstupu do subkultury skinheads byly pro komunikační partnery téměř totožné. Největší roli hrála potřeba někam patřit, která byla podpořena pocitem sounáležitosti s lidmi přibližně stejného věku, se stejnými zájmy a volnočasovými aktivitami, se stejnou vášní, a to vášní k subkultuře skinheads, která u většiny trvá až do současnosti. Jen málokdo se od subkultury skinheads odloučí a jde si sám svou cestou, většinu drží alespoň úderná hudba se zpěvnými texty. Co se týče hodnot, které komunikační partneři vyznávají, jde o tradiční hodnoty, jako je láska, rodina, práce. V otázkách extremismu a rasismu měli komunikační partneři jasno a věděli, že je pro ně postoj proti extrémismu přirozenou součástí života. Ke xenofobii a uprchlické krizi se však většina staví opatrně a vyjadřuje jistou obavu, že bude jejich život negativně ovlivněn. Volný čas tráví většina komunikačních partnerů sportem, kdy je pro ně nejen zdravé tělo určitým hnacím motorem. V médiích nemají bohužel příliš pozitivní obraz, nicméně pozornost na ně v současné době není až tolik směřována.

Práce by mohla posloužit při výuce zaměřené nejen na politickou filosofii, subkultury mládeže, sociologii, ale především by mohla obohatit stávající výzkumy zaměřené na subkulturu skinheads, které jsou orientované z velké části pouze na pravicový extrémismus. Dále by mohla být určena osobám zabývajícím se danou problematikou a dostat tak do povědomí veřejnosti rozdílnosti mezi jednotlivými odnožemi subkultury skinheads.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- (1) Aktuálně.cz-wiki. *Fašismus*. [online] Aktualne.cz, 2013. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/fasismus/r~i:wiki:3714/?redirected=1481440012>
- (2) Antifa, *Skinheads – milování i nenávidění*. [online] Antifa.cz, ©1996-2016. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.antifa.cz/content/subkultura-skinheads>
- (3) BASTL, Martin a MAREŠ, Miroslav et. al., 2011. *Krajní pravice a krajní pravice v ČR*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3797-3.
- (4) BASTL, Martin, 2001. *Radikální levice*. Brno: Masarykova univerzita Brno. ISBN 80-210-2722-3.
- (5) BASTL, Martin. *S.H.A.R.P. – Skinheadi proti rasovým předsudkům*. Extremismus a menšiny. Středoevropské politické studie. [online] Cepsr.com, 2001. [cit. 09. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=74>
- (6) BELL, R. R., 1961. *Kultur der Jugendlichen*. In: *The Adolescent Subculture*.
- (7) Bezpečnostní informační systém. *Výroční zpráva bezpečnostní informační služby za rok 2011*. *Extremismus*. [online] Bis.cz, 2011. [cit. 09. 12. 2016]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizpravac2ed.html?ArticleID=26>
- (8) BICAN, Jaroslav. *Být radikálem jako Uhl*. [online] Denikreferendum.cz, 2014. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/17337-byt-radikalem-jako-uhl>.
- (9) BOCAN, Miroslav et al., 2012. *Děti v ringu dnešního světa. Hodnotové orientace dětí ve věku 6-15let*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-80-8744924-0.
- (10) BREDOW, Friederike, 2013. *Die Kunst, einen Kaktus zu umarmen. Kinderkram – Das Kieler Magazin für Menschen mit Kinder*. Nr. 147. Kiel-Rönne: Rönne Verlag.
- (11) BURJANEK, Aleš, 2001. *Xenofobie po česku – jak si stojíme mezi Evropany?* *Sociální studia*. Vol. 6, str. 73-89. ISSN 1214-813x.

- (12) ČADOVÁ, Naděžda, 2006. *Kvalita pracovního života 2006. Závěrečná zpráva pro Výzkumný ústav bezpečnosti práce*. Praha: CVVM SOÚ AV ČR. ISBN 0038-0288.
- (13) ČERVENKA, Jan. Hodnotové orientace v naší společnosti. *Časopis Naše společnost*. Č. 2, 2005. ISSN 1214-438X.
- (14) DAGGER, Richard a BALL, Terence. *Communism – ideology*. [online] Britannica.com, 2008. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/communism>.
- (15) DANIELOVÁ, Kateřina, 2002. *Rasismus a xenofobie v České republice*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Vedoucí práce Dušan DRBOHLAV.
- (16) DAVID, Roman, 2005. *Politologie*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc. ISBN 80-7182-162-4.
- (17) DIECKMANN, Bernhard et. al. *Violence: Nationalism, Racism, Xenophobia*. In: *European Studies in Education*, vol.5, Münster/New York: Waxmann, 1997. ISBN 3-89325-487-0.
- (18) DISMAN, Miroslav, 2007. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-0139-7.
- (19) DOROTÍKOVÁ, Soňa, 1998. *Filosofie hodnot*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-86039-79-X.
- (20) DOROTÍKOVÁ, Soňa, 2005. *Etika. Příspěvek k etice jednání*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 80-7290-238-5.
- (21) EDER, F., 2003. *Der Lebensbereich der Gleichaltrigen: Freizeit und Peergruppenbeziehungen*. Linz
- (22) Explorable. *Snowball Sampling*. [online] Explorable.com, ©2008-2017. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <https://explorable.com/snowball-sampling>
- (23) EYROVÁ, Linda a EYR, Richard, 2013. *Jak naučit děti hodnotám*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0399-5.
- (24) Fakulta sportovních studií Masarykovi univerzity. *Odpočinek-volný čas-rekreace a rekreologie*. [elektronická skripta] 2006. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: http://www.fsps.muni.cz/~kse/vyuka/vyuka_dokumenty/rekreologie/rekre_002_0dpocinek.pdf

- (25) FARIN, Klaus, 1996. *Skinhead – A Way of Life*. Hamburg: Europäische Verlagsanstalt, Syndikat. ISBN 3-434-49000-0.
- (26) FILIP, Ota, 1990. *Poskvrněné početí*. Praha: Wales. ISBN 80-7088-040-6.
- (27) FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jan, 2014. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5046-0.
- (28) FRANKL, E. Viktor, 1994. *Člověk hledá smysl: Úvod do logoterapie*. Praha: Psychoanalytické nakladatelství J. Kocourek. ISBN 80-901601-4-X.
- (29) FRANKL, E. Viktor, 2006. *Lékařská péče o duši*. Brno: Cesta. ISBN 80-7295-085-1.
- (30) FRIŠTENSKÁ, Hana, 1998. *Pojmy xenofobie, rasismus, rasové násilí a rasová diskriminace*. In: Šišková, T. (ed.) *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Portál: Praha. ISBN 80-7178-285-8.
- (31) GEIST, Bohumil, 1992. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing. ISBN 80-85605-28-7.
- (32) GEIST, Sarah, 2004. *Jugendsubkulturen am Beispiel der Skinheads*. München: GRIN Verlag. ISBN 978-364-039-0854.
- (33) Generation Europe o. s. *Nacionalismus*. [online] Evropa2045.cz, ©2011. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=7&tema=177>
- (34) GÖBELOVÁ, Taťána, 2008. *Hodnotová výchova v pedagogické praxi*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. ISBN 978-80-7368-542-3.
- (35) HÁJEK, Bedřich et. al., 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-473-1.
- (36) HALÍK, Tomáš. *K rozpravě o hodnotách*. [online] Lipa.cz, 2012. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.lipa.cz/case_lipa_VII_Halik_hodnoty.doc
- (37) HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena, 2009. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0873-0.
- (38) HEATH, Joseph a POTTER, Andrew. *Kup si svou revoltu!* Praha: Rybka Published, 2012. ISBN 978-80-87067-12-3.
- (39) HENDL, Jan, 2012. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0219-6.

- (40) HEŘMANSKÝ, Martin a NOVOTNÁ, Hedvika, 2011. *Folklor atomového věku – Kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v české společnosti*. Praha: Nakladatelství Plot. ISBN 978-80-7036-315-7.
- (41) *Historie hnutí skinheads – skin není nácek!* [online] Punk.cz, 2006. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.punk.cz/index.asp?menu=623&record=5724>
- (42) HJERM, Mikael. National Identities, National Pride and Xenophobia: A comparison of Four Western Countries. *Acta Sociologica*. Vol. 41, No. 4., 1998. Sage Publications, Ltd.
- (43) HODAŇ, Bohuslav, 2002. *Volný čas a jeho současné problémy*. Olomouc: Hanex Olomouc. ISBN 80-85783-37-1.
- (44) HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- (45) HOLČÍK, Jan. *Zdraví jako osobní a společenská hodnota*. [online] Prakt.upol.cz, 2012. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: http://prakt.upol.cz/zdravi_holcik.php
- (46) HORÁKOVÁ, Naděžda. Co je pro náš v životě důležité? *Časopis Naše společnost*. Č. 2, 2005. ISSN 1214-438X.
- (47) CHALUPA. *Subkultury ve společnosti, kontrakultura: rasismus, extremismus, xenofobie*. [online] Ucenischalupou, ©2005. [cit. 14. 09. 2016]. Dostupné z: <http://www.ucenischalupou2.chytrak.cz/zsv/1.htm>
- (48) CHARVÁT, Jan, 2007. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-098-6.
- (49) CHRISTES, Thomas. *Jugendkult*. [online] Du-sollst-skinheads-nicht-mit-nazis-verwechseln.de, 2002. [cit. 11. 12. 2016]. Dostupné z: <https://du-sollst-skinheads-nicht-mit-nazis-verwechseln.de/jugendkult.php>
- (50) IMMERFALL, Stefan a WASNER, Barbara, 2011. *Freizeit*. Regensburg: Friedrich Pustet KG. ISBN 978-3-8252-3446-1.
- (51) IVANOVÁ, Jana a BŘICHŇÁČOVÁ, Jana. *Fenomén kulturního šoku, fáze adaptace na cizí kulturní prostředí*. [online] Inkluzivniskola.cz, 2013. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/064Ivanovova.pdf>

- (52) IVANOVÁ, K. a ZIELINA, M., 2010. Etika pro vědecko-výzkumné pracovníky. 1. vyd. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc o. p. s., 41 s. ISBN 978-80-87240-34-2.
- (53) JÍRA, Otakar. *Děti, mládež a volný čas*. Institut dětí a mládeže MŠMT ČR. [online] Vyzkum-mladez.cz, 1997. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1157352599.pdf>
- (54) ROHMANN, Gabriele. Unpolitische Szenen? – Die Grauzone. *Der Z Weite Blick*. [online] Archiv der Jugendkulturen e.V., ©2016. [cit. 20. 03. 2017]. Dostupné z: <http://der-z-weite-blick.de/themen/die-grauzone/>
- (55) KAPLÁNEK, Michal. Teologická fakulta Jihočeské univerzity. *Nauka o volném čase*. [elektronická skripta] ©2011. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: <https://is.jabok.cz/el/JA10/zima2013/S285/npvc-skriptum.pdf>
- (56) KŘIVOHLAVÝ, Jaro, 1994. *Mít pro co žít*. Praha: Návrat Domů. ISBN 80-85495-33-3.
- (57) KUBIČKA, Jiří. *Je xenofobie nemoc?* [online] Denikreferendum.cz, 2015. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/21324-je-xenofobie-nemoc>
- (58) KUTHAN, Jan. *Hnutí hippies vzniklo již téměř před půl stoletím!* [online] Hnutí.cz, ©A2017. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.hnuti.cz/>
- (59) LAUENBURG, Frank, 2009. *40 Jahre Skinheads: Jugendszene und Arbeitermythos (Mythen in Jugendszenen)*. München: M-Press Meidenbauer. ISBN 978-3-89975-695-1.
- (60) LEBEDA, David, 2013. *Úvod do problematiky extremismu. Příručka pro pedagogy*. Praha: Wolters Kluwer, a. s..ISBN 978-80-7478-394-4.
- (61) Literálně-filosofická encyklopedie. [b.r.] *Socialismus*. [online] Literatura.kvalitne.cz. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://literatura.kvalitne.cz/soci.htm>
- (62) LOEWENSTEIN, Bedřich, 1997. *My a ti druzí: dějiny, psychologie, antropologie*. Brno: Doplněk. ISBN 80-85765-64-0.
- (63) LOJDOVÁ, Kateřina. Subkultury jako zdroj identity mládeže. *Časopis Prevence*. Číslo 4, 2013. ISSN 0038-0288. [online] Katkalojdova.weebly.com, 2013. [cit.

11. 12. 2016]. Dostupné z: <http://katkalojdova.weebly.com/populariza269niacute-texty.html>
- (64) MACHONIN, Pavel a TUČEK, Milan et. al., 1996. *Česká společnost v transformaci*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON. ISBN 80-85850-17-6.
- (65) MAJER, Jiří. *Děti, které volný čas tráví aktivně, se cítí šťastnější, ukázal výzkum NIDM*. [online] Adam.cz, 2011. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.adam.cz/clanek-2011060059-deti-ktere-volny-cas-travi-aktivne-se-citi-stastnejsi-ukazal-vyzkum-nidm.html>
- (66) MAREŠ, Miroslav. *Extremismus v ČR: Pravicový extremismus I. – neonacismus*. [online] Clanky.rvp.cz, 2014. [cit. 09. 12. 2016]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/g/19109/EXTREMISMUS-V-CR-PRAVICOVY-EXTREMISMUS-I---NEONACISMUS.html/>
- (67) MASLOW, Abraham H., 2014. *O psychologii bytí*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0618-7.
- (68) MEYER, S. Frank. *Co je konzervatismus?* [online] Obcinst.cz, 2008. cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.obcinst.cz/co-je-konzervatismus-2/>
- (69) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. [online] Msmt.cz, 2002. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: http://msmt.cz/file/7327_1_1/download/
- (70) Ministerstvo vnitra České republiky. Odbor bezpečnostní politiky. *Co je extremismus?* [online] Mvcr.cz, 2010. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21319512&doctype=ART>
- (71) MIOVSKÝ, Michal, 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1362-4.
- (72) MISES, Ludwig. *Liberalismus*. [online] Mises.de, 1927. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: http://docs.mises.de/Mises/Mises_Liberalismus.pdf
- (73) Neonacisté v ČR – nejaktivnější subjekty. *Bulletin – o podobách pravicového extremismu (nejen) v České republice*. Č. 2, duben 2008. ISSN 1213 – 1776.
- (74) NOVÁK, Tomáš. Feminismus a společenské vědy. *Electronic Journal for Philosophy*. Vybrané studentské eseje, 2001. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze. Fakulta Filosofická. ISSN 1121-0442.

- (75) OPASCHOWSKI, Horst, 2006. *Einführung in die Freizeitwissenschaft*. Weisbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften/GWV Fachverlage GmbH. ISBN 3-531-14863-X.
- (76) Památník Terežín. *Projekt Školákem v protektorátu*. [online] Skolakemvprotektoratu.pamatnik-terezin.cz, 2016. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: http://skolakemvprotektoratu.pamatnikterezin.cz/index.php?option=com_glossary&letter=N&id=80&Itemid=66
- (77) Pavel505. *Anarchismus – pojem, historie, znaky*. [online] Pavel505.sweb.cz, ©2000. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <http://pavel505.sweb.cz/>
- (78) PeTaX. *Liberalismus*. [online] Svobodny-svet.cz, 2013. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.svobodny-svet.cz/500/liberalismus.html>
- (79) PETRUSEK, et al., 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.
- (80) Policie České republiky. *Co je extremismus?* [online] Policie.cz, 2015. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>
- (81) PREŠOVSKÝ, Andrej, 2015. *Jak rychle zbohatnout*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5380-5.
- (82) PRUDKÝ, Libor et. al., 2009. *Inventura hodnot*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1751-2.
- (83) PRŮCHA, Jan, et al., 2003. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
- (84) RIEGEL, Karel, 2007. *Ekonomická psychologie*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1185-0.
- (85) ŘEHÁKOVÁ, Blanka. Měření hodnotových orientací metodou hodnotových portrétů S. H. Schwartz. *Sociologický časopis*. Vol. 42, No. 1, 2006, str. 107-128. ISSN 0038-0288.
- (86) SAK, Petr, 2000. *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč. ISBN 80-7229-042-8.
- (87) SCHUSTEROVÁ, Nikoleta. Konštrukt „hodnota“ v psychologickom ponímání. *Československá psychologie*. Ročník LII, č. 3, 2008. ISSN 0009-062X.

- (88) SLAČÁLEK, Ondřej. *Miluj Bátoru svého jako sebe samého* [online] denikreferendum.cz, 2011. [cit. 25. 01. 2017]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/11469-miluj-batoru-sveho-jako-sebe-sameho>
- (89) SMÉKAL, Vladimír, 2002. *Psychologie osobnosti*. Brno: Barrister a Principal. ISBN 80-85947-80-3.
- (90) SMOLÍK, Josef, 2010. *Subkultury mládeže*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2907-7.
- (91) SMOLÍK, Josef. Extremismus subkultur mládeže. *Časopis Rexter*. č. 1, 2006. ISSN 1214-7737.
- (92) Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. *Jak Češi tráví čas?* Materiál k tiskové konferenci 20. 6. 2016. [online] Promenyceskespolecnosti.cz, 2016. [cit. 09. 12. 2016]. Dostupné z: http://www.promenyceskespolecnosti.cz/aktuality/aktualita22/Jak_Cesi_travi_cas_TK_20-06-2016.pdf
- (93) Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. *Jak Češi tráví čas? Volný čas hlavně u televize, přetrvává tradiční rozdělení rolí muže a ženy*. [online] Promenyceskespolecnosti.cz, 2016. [cit. 04. 12. 2016]. Dostupné z: http://www.promenyceskespolecnosti.cz/tiskovky/10/TZ%20%2020160620_Jak_Cesi_travi_cas.pdf
- (94) SOMMEROVÁ, Olga. *Čechům se nedá upřít především humor*. [online] Ceskatelevize.cz, 2016. [cit. 29. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1810117-cechum-se-neda-uprit-predevsim-humor>
- (95) SOSNIN, V. A., 2009. *Psychologie současného terorismus: studijní materiál*. Moskva: Forum. ISBN 978-5-91134-383-5.
- (96) STÖSS, Richard, 2007. *Rechtsextremismus im Wandel*. Berlin: Bonner Universitäts-Buchdruckerei. ISBN 978-3-89892-790-1.
- (97) ŠAFR, Jiří a PATOČKOVÁ, Věra. Trávení volného času v České republice ve srovnání s evropskými zeměmi. *Časopis Naše společnost*. č. 2, 2010. ISSN 1214-438X.
- (98) ŠTAMPACH, Ivan, 2000. Co je a co není sekta. *Dingir*. Vol. 3 (4), str. 5-6. ISSN 1212-1371.

- (99) ŠVEHELKA, Filip, 2012. *Důvody pobytu mladistvých bezdomovců ve středisku BETHEL v Karviné*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Filip ŠVEHELKA.
- (100) Teorie pro všechny. *Socioweb – sociologický webzin*. č. 2, 2003. ISSN 1214 – 1720.
- (101) The growth of Islamophobia. Can careless talk cost lives? *The Economist*, 30. červenec, 2011, vol. 23. ISSN 0013-0613.
- (102) TOKARSKI, Walter a SCHMITZ-SCHERZER, Reinhard, 1989. *Freizeit*. Stuttgart: B. G. Teubner. ISBN 3-519-00125-X.
- (103) Transatlantic Trends Immigration. 2008. Key Findings on Immigration. In *Transatlantic Trends*. [online] [cit. 14. 09. 2016]. Dostupné z: http://trends.gmfus.org/immigration/doc/TTI_2008_final.pdf
- (104) TRAVIS, A. Tiffini a HARDY, Perry, 2012. *Skinheads: A Guide to an American Subculture*. California: Greenwood. ISBN 978-0-313-35953-8.
- (105) URBAN, Lukáš, 2011. *Sociologie trochu jinak*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3562-7.
- (106) VEDRAL, Jan. *Subkultura skinheads prošla vývojem, rasisté z ní zmizeli*. [online] Idnes.cz, 2009. [cit. 14. 09. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/subkultura-skinheaduproslavvyvojemrasisteznizmizelipne/zpr_archiv.aspx?c=A090306_1654_20_kavarna_pei
- (107) *Vzdělávací program Varianty, společnost Člověk v tísní: Subkultura*. [online] Varianty ©2001. [cit. 14. 09. 2016]. Dostupné z: <https://www.varianty.cz/slovnicek-pojmu/44-subkultura>
- (108) WALKER, I., 2013. *Výzkumné metody a statistika*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 224. ISBN 978-80-247-3920-5.
- (109) Wikipedia. *Skinhead*. [online] Wikipedia.org, © 2016. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/fasismus/r~i:wiki:3714/?redirected=1481440012>
- (110) WINGEN, Max, 2000. *Odpovědnost vůči rodině ve společné politice EU. Rodina – zdroj lidského kapitálu Evropy v 21. století. Sborník z česko-německo-rakouské konference*. Praha: Národní centrum pro rodinu. ISBN 80-238-5550-6.

- (111) ZÁVLADSKÝ, Petr. *Liberalismus*. [online] Zavladsky.blog.idnes.cz, 2013. [cit. 13. 11. 2016]. Dostupné z: <http://zavladsky.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=329707>
- (112) ZIEGLER, Jan. *Fašismus a nacismus nejsou jedno a to samé. Kdy už si to konečně uvědomíte?* [online] Eportal.parlamentnilisty.cz, 2015. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z: <http://eportal.parlamentnilisty.cz/Articles/7374-fasismus-a-nacismus-nejsou-jedno-a-to-same-kdy-uz-si-to-konecne-vedomite-.aspx>
- (113) ZORMANOVÁ, Lucie a DROZDOVÁ, Monika. *Genderové stereotypy v tradičních českých pohádkách*. [online] Rovne-prilezitosti.cz, 2012. [cit. 29. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.rovne-prilezitosti.cz/clanky/clanek-4.html>

ABSTRAKT

KOKEŠOVÁ, L. *Hodnoty, postoje a volný čas nerasistických skinheads*. České Budějovice 2017. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra etiky, psychologie a charitativní práce. Vedoucí práce R. Míčka.

Klíčová slova: Hodnoty, Postoje, Volný čas, Subkultura, Skinheads, Nerasističtí skinheads

Práce se zabývá hodnotami, postoji a volným časem nerasistických skinheads. Pomocí kvalitativního výzkumu poskytuje vhled do jejich života, vyjasňuje jejich postoje k různým aktuálním tématům, objasňuje vztahy ke společnosti, dále se pokouší nastínit jejich hodnoty, reflektovat jejich cíle a poukázat na trávení jejich volného času jakožto podstatnou součást typických rysů této subkultury. Líčí historii subkultury skinheads v Anglii a v České republice, popisuje důvody vstupu do této subkultury a pokouší se srozumitelně poukázat na problematiku týkající se rozdělování jednotlivých odnoží v subkultuře skinheads.

ABSTRACT

Values, Opinions and Leisure Time of Non-Racist Skinheads.

Key words: Values, Opinions, Leisure Time, Subculture, Skinheads, Non-racist Skinheads

My thesis is about the values, opinions and leisure time of non-racist skinheads. Using qualitative research, it provides insight into their lives, clarifies their opinions about current topics and views towards our society. It explains their inner and outer goals, as well as their leisure time, an important feature of this subculture. It includes the history of the skinheads subculture in the Czech Republic and the United Kingdom. It also explains the reasons for joining the non-racist skinheads and makes an attempt to comprehensibly compare the different branches of the skinheads subculture.